

VGR Analys 2021:11
Koncernkontoret
Västra Götalandsregionen
2021-04-13

Utvärdering av programmen för hållbar utveckling

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Inledning	8
2. Bakgrund.....	8
2.1 Programmens syfte och mål.....	9
2.2 Överlappningar.....	10
2.3 Koppling till övergripande styrdokument	11
2.4 Tidigare genomförda utvärderingar	12
3. Genomförande.....	14
3.1 Internt programarbete på olika sätt och i olika konstellationer.....	15
3.2 Kunskap om programmet.....	16
3.3 Programmen ett uppskattat arbetssätt internt	18
3.4 Behovsstyrd samverkan	20
3.5 Programmen – en struktur att värna om och bibehålla	22
3.6 Tillvägagångssättet kan diskuteras.....	23
3.7 Tillsammans gör vi varandra framgångsrika	23
3.8 Projektägarna nöjda med programformen.....	23
3.9 Projektägarna nöjda i kontakten med Västra Götalandsregionen	24
4. Måluppfyllelse och resultat	26
4.1 Är projektportföljerna relevanta för programmens mål?	26
4.2 Projekten anser att resultaten bidrar till programmets mål	27
4.3 Flera programansvariga tycker att man når ut bra till projekt och aktörer	28
4.4 Programmen är mer än projekt.....	29
4.5 Geografisk påverkan	30
4.6 Resultat skapas och merparten ser dem som bärkraftiga och långsiktiga.....	30
4.7 Kommer de olika insatserna som ingår bidra till måluppfyllelse?.....	31
4.8 Vilka (bestående) resultat har skapats?	32
4.9 Genomförts utan stöd	34
4.10 Indikatorutfallet.....	35

5. Avslutande och sammanfattande kommentarer	38
5.1 Tolv program – stor variation	38
5.2 Programformen ett uppskattat arbetssätt	40
5.3 Många goda insatser.....	41
Bilaga 1-12 Programspecifika rapporter	44
Bilaga 13: Enkät - analys	45
Bilaga 14: Sammanställning genomförda utvärderingar	46

Figur- och tabellförteckning

Figur 1: Program i utvärderingen inklusive nämndtillhörighet	9
Figur 2: Antal projekt och VGR-finansiering per prioriterat område i VG2020 enligt beslut	12
Figur 3: Beslutade medel (tkr) 2017-2020 fördelade på insatsområden och nämnd	14
Figur 4: Förväntad medfinansiering fördelat på andel (%) per medfinansiärstyp i beslutade projekt under programperioderna.....	15
Figur 5: Hur väl känner du till programmet för...? (N=141).....	17
Figur 6: Hur fick du kännedom om programmet för...? (N=138).....	18
Figur 7: Har det faktum att projektet ingått i programmet för...haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=141)	20
Figur 8: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma program? (N=142)	21
Figur 9: Har du använt programmet för...som en del i att sprida information om projektet? (N=142).....	22
Figur 10: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=155)	24
Figur 11: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=157).....	25
Figur 12: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=156).....	27
Figur 15: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=156)	30
Figur 13: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=157).....	31
Figur 14: Har projektet enligt din uppfattning resulterat i några långsiktiga och bärkraftiga effekter? (N=156).....	33
Figur 16: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=157)	34
Tabell 1: Utvärderingsmetoder	8
Tabell 2: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt	35
Tabell 3: Utfall 2017–2019 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet	37

Sammanfattning

Programmen för hållbar utveckling beskrivs som verktyg som anger inriktning och prioritering av insatser och stöd i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet. En utvärdering av tolv av dessa program har genomförts i syfte att få kunskap om genomförandet och resultat av de projekt som beviljats medel. Vidare är syftet även att få input till planeringen av genomförandet när den nya regionala utvecklingsstrategin startar upp 2021. Utvärderingen har genomförts av enheten samhällsanalys vid Koncernkontoret.

Utvärderingen baseras på intervjuer med programansvariga, enkät till beviljade projekt och skriftliga underlag som de årliga programuppföljningarna. Svarsfrekvensen på enkäten till de beviljade projekten var 38 procent. Programmen som ingår är:

- Hållbar energi och bioinnovation 2017-2020 (MN, RUN)
- Livsmedel och gröna näringar 2017-2020 (MN, RUN)
- Hållbara transporter 2017-2020 (MN, RUN, KTN)
- Cirkulärt mode och hållbara miljöer 2017-2020 (MN)
- Hållbara maritima näringar 2016-2020 (MN, RUN)
- Kulturella och kreativa näringar 2017-2020 (RUN, KUN)
- Entreprenörskap och nyföretagande 2018-2020 (RUN)
- Life Science 2018-2020 (RUN)
- Internationella FoI-samarbeten 2017-2020 (RUN)
- SME-programmet 2016-2020 (RUN)
- Regionalt serviceprogram 2014-2021 (RUN)
- Utbildning och arbetsmarknad 2018-2020 (RUN)

Utvärderingen består av en huvudrapport samt en bilaga per program.

Tolv program – stor variation

Program är per definition en paketering av insatser. När man pratar om syftet varför och för vem programmen i utvärderingen togs fram finns här skillnader. Merparten av de intervjuade lyfter att det huvudsakliga syftet med programmet har handlat om att förklara mål, inriktning och vad regionen vill satsa på. En särskilt tydlig skillnad är vem man vill förklara sammanhanget för, till exempel externt för projektsökande och andra samverkansaktörer eller internt till politiker och till andra tjänstepersoner. Andra skillnader som finns är vad som ingår i programmet, till exempel projekt och verksamhetsbidrag, och vad genomförandet har skapat i form av resultat. I princip kan man säga att det är tolv olika program.

De projektägare som svarat på enkäten anger att de har en stor kunskap om att man erhållit medel inom ett program, även om det finns några som inte är helt säkra på vilket program. Tyngdpunkten vad gäller kunskapen om programmen ligger i och för sig på god kännedom men samtidigt dryga 60 procent som svarade 3-5 på en 7-gradig skala.

Den tydligaste överlappningen är mellan de mer branschspecifika och de mer generella programmen – i sig inte konstigt. Det finns även andra överlappningar, särskilt nämns maritima programmet som går in i flera program såsom transporter, energi och bioinnovation samt livsmedel och gröna näringar. Bilden som ges är att man ofta löser överlappningar internt och att det fungerar i stort sett bra. En ansökan kommer in och berör den flera program diskuteras det inom vilket program den ska hanteras. När det har funnits

ett behov, till exempel för platsutveckling, har ett formaliserat samarbete skapats. Att det finns en överlappning lyfts som positivt av vissa för att man till exempel får in olika perspektiv, men det finns även de som lyfter att ju fler som är involverade desto mer tid tar handläggningen samt att olika programansvariga arbetar med samma aktörer. Denna ad hoc hantering av överlappningar tyder på att för dessa program är den interna användningen av programmen som är mest betydelsefull då det för de sökande är svårt att veta till vilket programs mål man ska bidra. Vilket även innebär att programmet som ett styrande verktyg minskar.

Antal projektbeslut och även medelstilldelning varierar stort mellan de tolv programmen. De flesta program har haft en löpande ansökningsprocess, men det finns exempel där delar av budgeten har använts för utlysningar. Som en naturlig följd av programmens storlek, men även av att vissa program är nämndövergripande, så ser det olika ut om man är en eller flera handläggare som arbetar i ett och samma program. Oavsett om arbetet sker i team eller ensamt visar enkätsvaren att handläggaren spelar en viktig roll i att sprida kännedom om programmet. På frågan i enkäten svarar 59 procent att det var via kontakt med handläggare som man fick kännedomen.

Programformen ett uppskattat arbetssätt

I intervjuerna med de programansvariga framgår flera upplevda fördelar med programmen som verktyg och ramverk för arbetet. Ett återkommande argument för att fortsätta med programformen är att det ger ett mandat och en tydlighet i kontakterna med beslutsfattare och externa aktörer. Genom programmet beskrivs kontexten för de prioriterade områdena, en detaljeringsgrad som anses behövas för att konkretisera skrivningarna i RUS:en. Även projektägarna är (enligt enkätsvaren) överlag nöjda med programformen, då hela 79 procent anser att det är ett bra sätt att organisera insatserna.

Programmen som kommunikativt verktyg verkar ha fungerat väl, då drygt 80 procent av projektägarna som besvarat enkäten känner till att stödet varit en del av det aktuella programmet. Totalt sett har merparten (57 procent) inte använt programmet som en del i att sprida information om projektet. Dock finns en relativt stor variation från program till program. På det stora hela är det en hög andel av projektägarna som under genomförandet varit i dialog med andra projektägare inom samma program. Detta trots att merparten av de programansvariga beskriver att de inte anordnat större gemensamma träffar. Snarare har överblickbarheten gjort att de kunnat se samband och potentiella synergier och således fört samman aktörer. Detta är förstås beroende på hur branschspecifikt programmet är till sin karaktär och vilka upparbetade aktörskonstellationer som finns. Samordningsansvaret från VGR:s sida förefaller vara ett effektivt sätt att skapa dialog och lärande inom prioriterade områden.

Bland de projektägare som svarat på enkäten syns genomgående en hög nöjdhet med ansöknings- och rapporteringsprocess samt vägledningen från VGR. Av svaren framgår att det är de personliga kontakterna med VGR:s handläggare som värderas högt, delvis på grund av att blanketter och anvisningar är svåra att förstå. Det finns flera önskemål om förenkling, exempelvis digitala blanketter och samordning med större nationella finansiärer. Rutinerna för ansökan och projektberedning är en väsentlig del av kommunikationen gentemot externa aktörer. Om flera insatsområden blir nämndöverskridande är det särskilt viktigt att VGR ger en samordnad information till aktörer inom prioriterade områden.

Sammanfattningsvis värdesätts programmen som verktyg, men tillämpas på något olika sätt – vilket knyter an till ovanstående resonemang om mottagare. Syftet beskrivs vara att tydliggöra kontexten för politiker, att skapa ett sammanhang för externa aktörer samt att ha ett väl definierat ramverk för regionutvecklare. Viktigt att diskutera framgent är om nuvarande programform tillgodoser behoven hos olika funktioner eller om det finns lämpligare sätt att organisera arbetet och kommunicera en helhetsbild av insatser (mer än projekten?) kopplad till ny RUS och övriga styrdokument.

Många goda insatser

I många fall är regionala utvecklingsinsatser långsiktiga och pågår under flera år, samt att de i många fall ingår i en kontext där projekten länkas samman eller bidrar med olika delar. Det finns exempel på förstudier som resulterar i projektbeslut som i vissa fall medfinansieras av regionen men i andra fall medfinansieras av någon annan. Utöver detta finns projektägare som även erhåller verksamhetsbidrag. Detta ihop med att regionala utvecklingsinsatser påverkas både direkt och indirekt av omvärldsfaktorer gör att det är svårt och i vissa fall näst intill omöjligt att visa på kontrafaktiska effekter.

Merparten av programansvariga anser att man har en god projektportfölj som bidrar till målen. Då målen för flertalet program är av inriktningskaraktär vilket innebär att det är svårt att säga om programmets insatser i form av förstudier, projekt och samverkansmiljöer har gjort tillräckligt. Samtidigt, finns det insatser inom ett programs insatsområde så har man förhoppningsvis kommit en bit på väg. Den övergripande bilden som programansvariga ger är att man når bra ut till projekt och aktörer även om det finns exempel där man ser att någon aktörsgrupp skulle kunna vara mer aktiv. I andra fall har man upplevt behov av fler insatser inom ett insatsområde och där finns exempel på att man då har skapat en utlysning. Några lyfter att programmets tyngdpunkt över tid har ändrats, men att programmet i sig har varit tillräckligt flexibelt vilket gjort att det har varit hanterbart. Detta ger sammantaget en bild av att programansvariga har haft stor nytta av programmen och arbetar mot dess mål samt är inlästa på sina områden. Även projektägarna som svarade på enkäten bedömer att de bidrar till målen i programmet. Det är även nästan i princip alla, med avslutat projekt, som anger att de helt och håller eller delvis förväntas uppnå den målsättning som angavs i ansökan.

Det finns framöver, liksom det har funnits i programmen, ett behov av att diskutera vilken möjlighet regionen har att påverka ett visst områdes utveckling, till exempel transportområdet. Likaså i vilken utsträckning regionen ska styra för att få in olika aktörer och stimulera insatser inom vissa områden utifrån de resurser, både i form av tid och medel, som finns tillgängliga.

En utgångspunkt i fråga om resultat handlar om huruvida projekten åstadkommit det man hade tänkt. På denna fråga svarar drygt 60 procent av de med avslutade projekt att man helt och hållet har nått den förväntade målsättningen som fanns i ansökan, medan drygt 35 procent anger delvis. Vad gäller bestående resultat som skapats är den sammanfattande bilden att samverkan och samarbete av olika slag är central. Det handlar om såväl att delta i olika nätverk men även att få till en optimal aktörskonstellation. Fokus på samverkan stöds även bland annat av indikator Tabellen där alla program har haft avslutade insatser som använt indikatorn *antalet privata och offentliga företag och organisationer som samverkar*. Men det finns projekt som även har bidragit till infrastruktur eller strategiska insatser såsom nya metoder och material. I enkäten lyfter 78 procent att man har bidragit till långsiktiga och bärkraftiga effekter, fyra procent svarar nej medan resterande svarar vet inte/ingen åsikt.

I utvärderingssammanhang talar man om att ha en insatslogik där tänkta aktiviteter kopplas till förväntat resultat som i sin tur kan kopplas till tänkta effekter. Sedan finns det en svårighet i att veta om det är regionens medel eller andra medel som har påverkat en viss utveckling. De utvärderingar som har genomförts av insatser inom vissa program visar dock i mångt och mycket att positiva resultat har skapats.

En aspekt för att visa på programmens betydelse ligger i frågan om projekten ändå skulle ha genomfört sin insats utan VGR-medel. Det är 47 procent som anger att man inte skulle ha gjort det. De övriga svarar ja i mindre omfattning (44%), ja (3%) och Ingen åsikt/vet inte (6%)

1. Inledning

Programmen för hållbar utveckling beskrivs som ett verktyg som anger inriktning och prioritering av insatser och stöd i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Programmen ska omfatta utvecklingsinsatser som bygger på samverkan för att lösa aktuella samhällsutmaningar och som på så sätt skapar möjlighet för hållbar regional utveckling.

Utvärderingens upplägg

Syftet med utvärderingen är att få kunskap om genomförandet och resultat av de projekt som beviljats medel i de pågående programmen för hållbar utveckling. Syftet är även att få input till planeringen av genomförandet när den nya regionala utvecklingsstrategin startar upp 2021. Utvärderingen ligger i linje med modellen för lärande uppföljning och utvärdering som ledningsgruppen för regional utveckling har beslutat om. Där anges om en plan, som en del av sitt genomförande har externa sökande eller genomförare, ska utvärderas.

Utvärderingens genomförande och metod

Utvärderingen har genomförts av Åsa Rydin Svenberg och Monica Emanuelsson vid enheten samhällsanalys, koncernstab regional utveckling. De metoder som använts i utvärderingen framgår i tabellen nedan.

Tabell 1: Utvärderingsmetoder

Metod	Kommentar
Intervjuer	Semistrukturerade intervjuer med programansvariga. Sammanlagt genomfördes 18 intervjuer.
Enkät	Beviljade projekt inom tolv program
Skriftligt material	- Årliga programuppföljningar - Tidigare utvärderingar av bland annat handlingsprogram samt av insatser inom respektive program

Enkäten gick ut till sammanlagt 402 unika personer, varav 55 inte kunde levereras. Totalt antal svarande uppgår till 154 vilket innebär en genomsnittlig svarsfrekvens på 38 procent. Minst andel svarande (25 procent) fick programmet för internationella forsknings- och innovationssamarbeten medan störst andel (61 procent) hade programmet för Kulturella och kreativa näringar. I en bilaga återfinns en sammanställning över antal och andel svarande per program samt en bortfallsanalys.

Underlag för respektive program där syfte och mål, genomförande respektive måluppfyllelse och resultat lyfts fram finns i bilaga 1-12.

2. Bakgrund

I utvärderingen ingår tolv program. Av dessa är det fem som har medel från fler än en politisk nämnd. Alla program utom ett, programmet för cirkulärt mode och hållbara miljöer, har medel från regionutvecklingsnämnden. Vidare skiljer sig programmen åt på flera sätt och har pågått under något olika tidsperioder. Det regionala serviceprogrammet

startade upp redan 2014, SME-programmet respektive programmet för hållbara maritima näringar startade under 2016 medan övriga program startade 2017 med undantag av programmen för entreprenörskap, kulturella och kreativa näringar samt utbildning och arbetsmarknad som startade 2018. Antalet program som startade 2017 uppgick till sex stycken. Några av programmen har även haft tidigare programperioder både en och två gånger med ett liknande innehåll.

Programmen varierar också i hur många projekt som beslutas och om verksamhetsbidrag eller andra insatser ingår eller inte. Slutligen ytterligare en skillnad är huruvida det finns medel kopplade till programmet eller inte.

Figur 1: Program i utvärderingen inklusive nämndtillhörighet

Program som inkluderas i utvärderingen

- Hållbar energi och bioinnovation 2017-2020 (RUN, MN)
- Life science 2017-2020 (RUN)
- Livsmedel och gröna näringar 2017-2020 (RUN, MN)
- Hållbara transporter 2017-2020 (RUN, MN, KTN)
- Cirkulärt mode och hållbara miljöer 2017-2020 (MN)
- Hållbara maritima näringar 2016-2018, förlängt till 2020 (RUN, MN)
- Internationella forsknings- och innovationssamarbeten 2017-2020 (RUN)
- SME-programmet 2016-2018, förlängs till 2020 (RUN)
- Regionalt serviceprogram 2014-2018, förlängs till 2020 (RUN)
- Entreprenörskap 2018-2020 (RUN)
- Kulturella och kreativa näringar 2018-2020 (RUN, KUN)
- Utbildning och arbetsmarknad 2018-2020 (RUN)

2.1 Programmens syfte och mål

Merparten av programmen har mål av inriktningskarakär där insatser ska bidra till en viss utveckling. Som vanligt förekommande inom det regionala utvecklingsområdet är det mål där regionen inte äger hela frågan, och där omvärldsfaktorer kan påverka. Exempel på mål är att programmet ska bidra till *teknik och tjänster utvecklas i regionen som sprids/exporteras och bidrar till minskad användning av fossilbränsle globalt* (transportprogrammet) och att *Västra Götaland 2020 har den högsta tillväxten inom KKN-sektorn i landet i procent räknat* (KKN-programmet). Några program har därtill mer specifika mål per insatsområden som till viss del är mer konkreta.

Inledningsvis i intervjuerna frågade vi i vilket syfte deras program togs fram. Svaren tangerar det som utvärderingen tar upp senare under avsnittet program som arbetssätt. Kort kan sägas att syftet med programmen är att paketera insatser, särskilt förstudier, projekt och samverkansmiljöer, och för att kunna förklara mål, inriktning och vad regionen vill lyfta. I en intervju framförs att det saknas tydliga kriterier för när program är ett lämpligt verktyg. Likaså är bilden som ges att för vissa program har syftet även förändrats över tid.

”programmets syfte är delvis att baka ihop lite udda områden, för att samla olika saker som inte nödvändigtvis hänger ihop, men som det finns en röd tråd mellan”

”det är någon form av explicitgörande av en verksamhet som har vissa utvecklingsbehov”

En viss skillnad går att skönja i om programmet togs fram för att tydliggöra för de som kan söka, gentemot nationell nivå eller andra aktörer, dvs är framtagna mer för en extern mottagare, gentemot om det snarare handlar om en intern mottagare i form av beslutsfattare och tjänstepersoner.

”När man jobbar med lärosäten och institut och de frågar vad vill VGR, då kan jag peka på programmet och visa att i det här programmet står vår inriktning”

”Programmet ger en viss förståelse för vad den regionala rollen är inom det här området”

eller

”Mer en hjälp internt för att strukturera det regionala utvecklingsarbetet än externt”

”Att tydliggöra samarbete och samverkar ... Vilket gör att man bereder ansökningar på samma grunder”

”upplevde ett tag att det var en karriärväg internt på RU att vara programansvarig”

Kopplingen till nationell nivå är något som skiljer ut det regionala serviceprogrammet från övriga då det där handlar om ett nationellt krav att driftstöden ska paketeras i ett program. Vidare är programmet i sin tur även vägledande för andra aktörer som Länsstyrelsen. Det lyfts dock även i andra intervjuer behovet av ett program gentemot den nationella nivån även om det inte handlar om något krav. Det kan till exempel handla om att programmet möjliggör att visar upp att regionen arbetar med frågan.

”vi har fått tydligare ansvar från nationellt håll och då är det viktigt med ett program”

”Vi följde de nationella målen att öka det offentliga deltagandet. Men vi ville öka det västsvenska deltagandet.”

Något som också kan skönjas i intervjuerna är att vissa program används för att visa att regionen driver ett proaktivt arbete:

”Hela den här programperioden har vi jobbat mycket med att väcka intresset”

”Så när vi kunde kalla ihop till träffar så kunde vi säga att vi har lite pengar”

2.2 Överlappningar

Det finns en tydlig bild av överlappningar mellan de mer branschbaserade och de mer generella som SMF, Entreprenörskap och nyföretagande samt Arbetsmarknad och utbildning. Till exempel har Sahlgrenska Science Park verksamhetsbidrag från såväl Life Science som Entreprenörskap och nyföretagande. Vidare har det den senaste tiden varit

fokus på kompetensförsörjning av fordonsindustrin vilket gör att programmet för arbetsmarknad kopplar an till transportprogrammet. Därtill lyftes specifikt kopplat till internationella FoI-programmet, som också är branschöverskridande, att det kan underlätta i kommunikationen om man istället för att prata om att det västsvenska deltagandet inom Horisont 2020 lyfter hur deltagandet ser ut inom life science, transporter osv.

Det framkommer även överlappningar mellan andra program beroende på vilket fokus man har. Till exempel mellan det maritima programmet och programmet för livsmedel och gröna näringar där primärproduktion ingår i det maritima medan förädlingen ryms inom livsmedel. Maritima programmet är ett program som även anges överlappa med hållbara transporter respektive energi och bioinnovation. Vidare finns viss överlappning mellan hållbara transporter gentemot såväl energi och bioinnovation som regionalt serviceprogram. Där handlar det om var förnybara drivmedel respektive hur hållbar mobilitet kommer in.

Platsutveckling lyfts också fram som ett område som överlappar med flera olika insatser såsom hållbar mobilitet som nämndes ovan, men även i vissa fall med kultursystemen inom KKN, Social ekonomi¹ respektive Livsmedel och gröna näringar. För platsutveckling har man därför skapat ett team där utöver representation från koncernstab regional utveckling och koncernavdelning kultur även ingår personer från förvaltningen för kulturutveckling och Turistrådet Västsverige.

Vad gäller programmet för cirkulärt mode och hållbara miljöer anges i intervju att detta kommer in i alla branschområden då textil ingår i princip allt. Där anges att programmet kan bidra med att dra lärdomar av utbytet mellan branscher.

Hanteringen av överlappningar har varierat. Som ovan nämndes har det för platsutveckling skapats ett team som diskuterar området. I föregående programperiod fanns en avdelningsövergripande grupp för hållbara transporter, men den har inte använts under den senaste programperioden. Merparten lyfter att man hanterar överlappningarna på ett löpande sätt och har kontakt med andra handläggare när det behövs, till exempel vid diskussion om vilket program inkomna ansökningar tillhör. I huvudsak bedömer merparten att detta har fungerat, även om några lyfter det som positivt med överlappningar medan andra är mer negativa. De som ser det positiva med en viss överlappning lyfter att handläggare kommer in med olika perspektiv, till exempel utifrån bransch respektive mer generellt SME-perspektiv:

”Det har bara befruktat vårt område och de har kunnat gå in i mer djupet”

I ett par intervjuer lyfts att överlappningar kan vara problematiska, bland annat att man blir involverad sent då ansökan inte kommer till ens kännedom förrän en annan programansvarig tar kontakt, samt att det kan innebära en viss ineffektivitet då flera handläggare diskuterar liknande frågor med samma aktör.

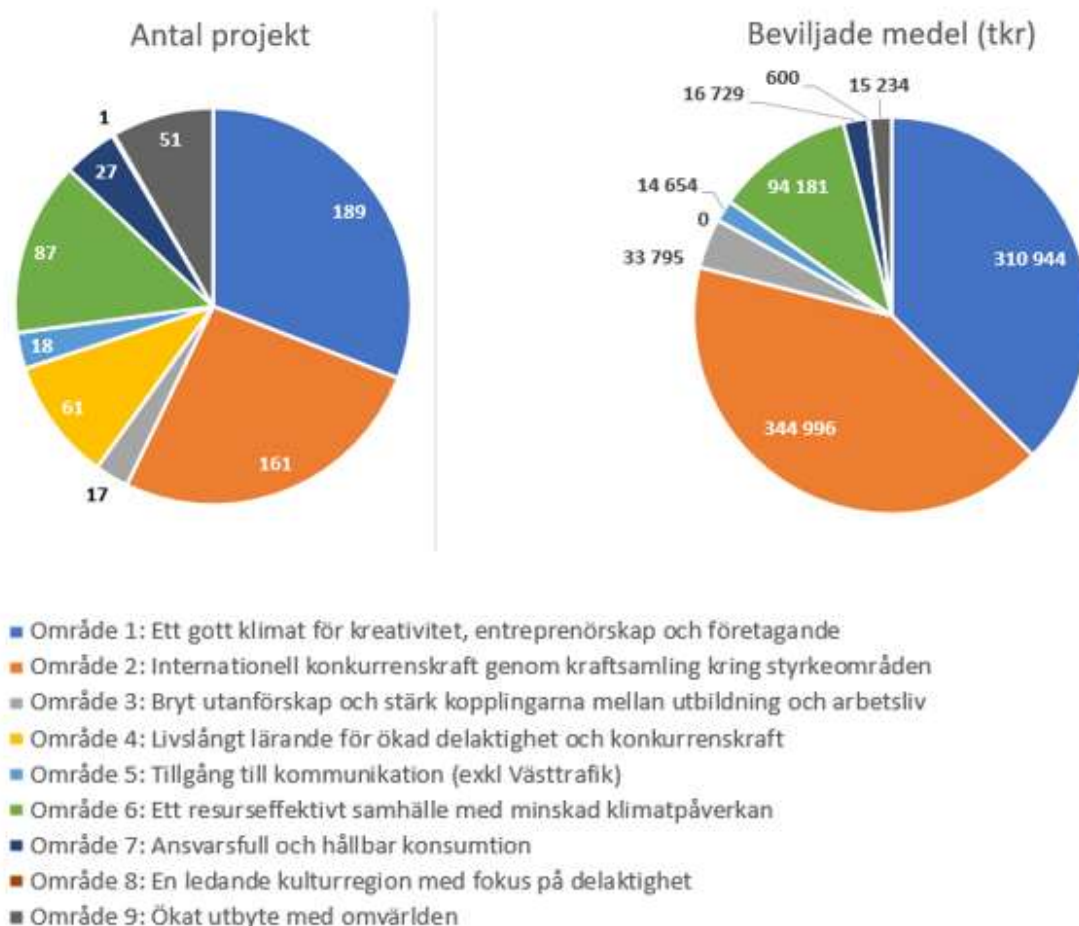
2.3 Koppling till övergripande styrdokument

Även om programmen som ingår i utvärderingen har olika tidsperioder är det tydligt att merparten projekt såväl i antal som i VGR-medel finns inom VG2020-området *för ett gott*

¹ Social ekonomi var tidigare ett program kopplat till regionutvecklingsnämnden. Det senaste programmet avsåg perioden 2012-2015.

klimat för kreativitet och företagande (område 1) respektive området för *internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden* (område 2) i VG2020. Det är inget anmärkningsvärt då alla program utom ett har medfinansiering av regionutvecklingsnämnden.

Figur 2: Antal projekt och VGR-finansiering per prioriterat område i VG2020 enligt beslut

För vissa program finns det även en koppling till andra övergripande styrdokument. Till exempel har programmet för Hållbara transporter en tydlig koppling till Trafikförsörjningsprogrammet medan KKN-programmet bidrar till Kulturstrategin. Slutligen har vissa program även tydliga kopplingar till Klimat 2030 vars fokusområden är *Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster* samt *Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler*.

2.4 Tidigare genomförda utvärderingar

De aktuella programmen har inte utvärderats i sin helhet under perioden. Däremot har enskilda projekt och verksamheter med bäring mot något av de tolv programmen utvärderats av Västra Götalandsregionen eller annan aktör. En lista över utvärderingar som Västra Götalandsregionen har beställt eller genomfört med koppling till insatser inom ett program återfinns i en bilaga. Nedan kommer även en kort genomgång av två programutvärderingar. Den ena genomfördes av föregångarna till programmen för Hållbar energi, Hållbara transporter, Livsmedel och gröna näringar samt Life Science. Den

utvärderingen spelade en roll i samband med framtagandet av de nu aktuella programmen. Vidare är det en slututvärdering av föregångaren till KKN-programmet.

Programmen för Hållbar energi, Hållbara transporter, Livsmedel och gröna näringar samt Life Science

Programmen för Hållbar energi, Hållbara transporter, Livsmedel och gröna näringar samt Life Science fanns även under perioden 2013-2016. Dessa program utvärderades² i samband med avslut. Programmen bedömdes bidra till att skapa möjligheter att möta identifierade samhällsutmaningar där målen relaterar väl till de samhällsutmaningar som identifieras i VG2020.

Vad gäller resultat lyfter utvärderarna att det är svårt att tydligt fånga och beskriva resultat och effekter av den här typen av insatser. De menar dock att den data som de hade tillgång till tyder på goda resultat från majoriteten av insatserna. Utvärderarna lyfter att det är "möjligheten att meningsfullt beskriva resultaten aggregerat /som/ är den kanske främsta utmaningen för den här utvärderingen." Likaså lyfter de svårigheten att värdera den skillnad som insatserna gjort, vilket värdet av denna är och hur de förhåller sig till kostnaderna. Utvärderarna menar att det inte finns något perfekt system för att beskriva och utvärdera resultat från den här typen av insatser. Det handlar delvis om "tro" och "intuition" när man talar om strukturella utvecklingsinsatser även om ett bättre uppföljningssystem skulle kunna öka möjligheterna att svara på frågor som "vad ledde detta till?".

Utvärderarnas rekommendationer diskuterades i samband med revidering av programmen under 2016 och togs om hand³ genom att fokusera på:

- Tydligare utmaningsdrivna program
- Tydligare struktur för det avdelningsövergripande arbetet
- Tydligare struktur för årlig återrapportering till och dialog med nämnderna
- Tydligare mål och målstrukturer
- Tydliggöra de horisontella dimensionerna
- Strategisk kommunikation

Vad gäller den sista punkten hade utvärderarna uppmärksammat att programmen inte var särskilt kända hos målgruppen. Genom att kommunicera programmen och utmaningarna tydligare var tanken att aktörernas engagemang för samhällsutmaningarna skulle öka ytterligare. Vid framtagandet av de reviderade programmen var ambitionen därför bland annat att politiker skulle känna ägandeskap för programmen och veta hur arbetet i genomförandefasen fortskred genom årliga uppföljningsrapporter. Vidare skulle de identifierade målgrupperna känna till innehållet och VGR:s ambition och viljeinriktning med programmet/programmen.

² Handlingsprogrammen i genomförandet av Vision VG och VG2020, Utvärdering av Handlingsprogrammen Hållbar energi, Hållbara transporter, Livsmedel och gröna näringar samt Life Science.

³ Tjänsteutlåtande i samband information 2016-11-11 om hur rekommendationerna från utvärderingen togs om hand i de nya programmen (Ex. RUN 2016-01861, RUN 2016-02237, RUN 2016-02238, RUN 2016-02239 och RUN 2016-002240. Beslut om programmen togs i december 2016.

Programmet för kulturella och kreativa näringar

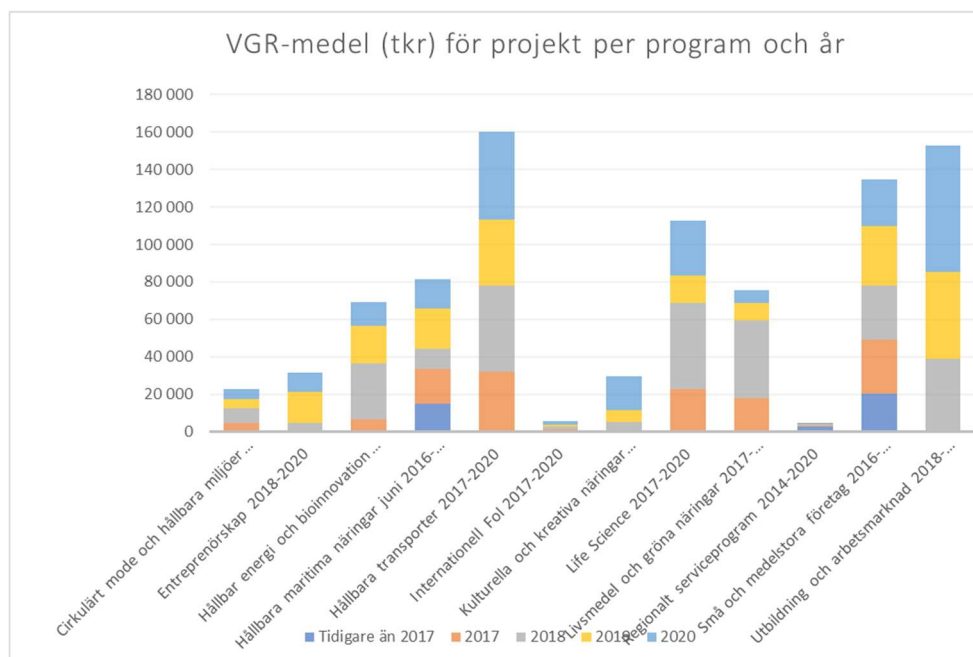
Även det föregående KKN-programmet slututvärderades. Det programmet avsåg perioden 2013-2017 och utvärderingen genomfördes av Ramböll Management AB. Bland annat kom utvärderarna fram till att programmet hade en hög relevans utifrån den regionala utvecklingen av KKN och bland målgruppen. Vad gäller resultat lyfte utvärderarna att förutsättningarna för hållbara resultat varierade då projektägare hade olika förutsättningar att själva vidareutveckla resultat som uppkommit. Vidare lyfte utvärderarna att det ofta tar tid innan det går att se resultat av den typ av insatser som görs. Det gör att det finns behov av att säkerställa att det finns förutsättningar att jobba vidare med initiativen även efter projektavslut. Utvärderarnas rekommendationer var bland annat att det fanns en relevant behovsbild men mätbara mål saknades, att överväga möjligheten att fokusera på ett fåtal större projekt, att utveckla gemensamma arbetssätt mellan nämnderna samt att hämta inspiration och kunskap från andra aktörer i vidareutveckling av programmet.

3. Genomförande

Totalt i de program som ingår i utvärderingen har det beslutats om medel till 629 projekt. Per december 2020 var 335 av dessa avslutade. Som kan noteras i figuren nedan är det två program (*hållbara transporter* respektive *utbildning och arbetsmarknad*) som har beviljat drygt 150 mnkr under sin programperiod.

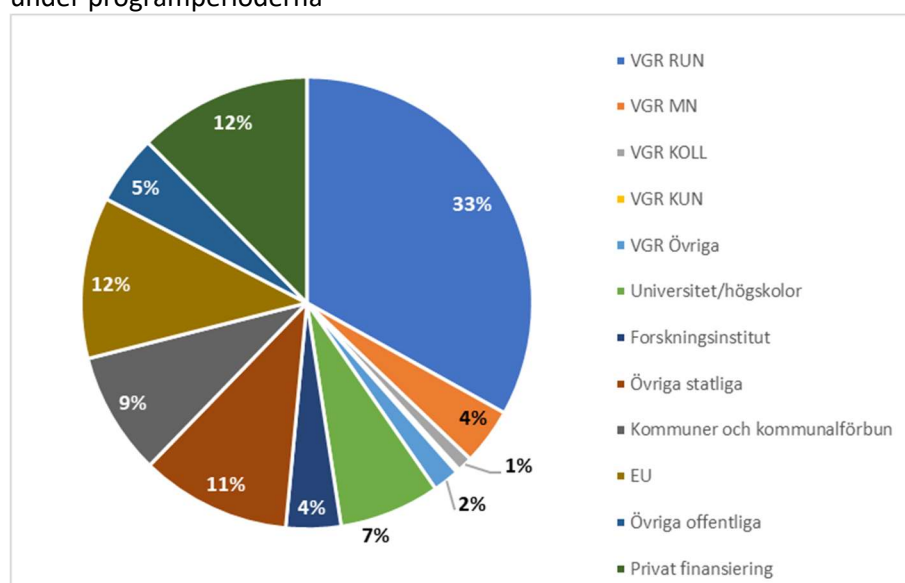
I genomsnitt per år har programmet för utbildning och arbetsmarknad beviljat mest medel (drygt 50 mnkr). Detta följt av programmet hållbara transporter som fördelat cirka 40 mnkr per år. Minst medel har gått till regionalt serviceprogram. Det är här viktigt att påminna om att bakgrunden till detta program är att regeringen gav Tillväxtverket ett uppdrag att erbjuda regioner att ta fram ett program för att handlägga servicestöd. Utan program hade inte dessa medel kunna betalats ut och i figuren nedan ingår endast projektmedel från VGR. Ett annat förhållandevis litet program är internationella FoI-programmet.

Figur 3: Beslutade medel (tkr) 2017-2020 fördelade på insatsområden och nämnd

I figuren nedan ligger den förväntade medfinansieringen fördelat på medfinansieringstyp. Det ger en bild över hur finansieringen ser ut i de projekt som är beslutade. Det är viktigt att ha med sig att programmen har olika tidsperioder och att programmens VGR-budget varierar. Totalt är VGR den till andel största finansiären och ligger runt 42 procent. Vissa program med projekt som är strategiska delprojekt i större nationella och statligt finansierade projekt lyfter i sina uppföljningsrapporter att all finansiering eller alla parter inte tas upp av redovisningstekniska skäl i de projektbeslut som fattas av RUN. Det gör att VGR:s egentliga andel i dessa program kan vara lägre än vad som visas i nedanstående figur.

Figur 4: Förväntad medfinansiering fördelat på andel (%) per medfinansierärstyp i beslutade projekt under programperioderna

3.1 Internt programarbete på olika sätt och i olika konstellationer

Antal ansvariga tjänstepersoner per program varierar, likaså arbetssättet. För de flesta programmen finns fler än en ansvarig som arbetar ihop i någon form av team. Ibland rör det sig om personer inom samma avdelning som genom regelbundna avstämningar bereder ärenden till samma nämnd – till exempel programmet för utbildning och arbetsmarknad. I vissa fall arbetar de programansvariga på olika avdelningar riktade till skilda nämnder och där avstämningar sker mer ad hoc när behov uppstår eller för att diskutera sakfrågan – exempelvis programmet för hållbara transporter. Många gånger finns en uppdelning på olika insatsområden personer emellan och genom gemensamma analyser har de kunnat utreda var det eventuellt behöver läggas utökade resurser. Programmet för internationella FoI-samarbeten respektive maritima näringar är exempel på program med en ensam ansvarig.

”Vi har använt varandra som medhandläggare hela tiden så att vi har en säkerhet i det.”

”Det fanns en ambition på tjänstemannanivå att vi skulle ha en programgrupp, så jag tycker vi försökte men det funkade inte.”

"Jag har inte haft någon intern styrgrupp och jag har känt mig väldigt ensam i det."

De flesta programmen har haft en löpande ansökningsprocess för projekt. Oftast sker en tät dialog mellan sökande och handläggare (även synligt i projektägarnas enkätsvar i avsnittet *Projektägarna nöjda i kontakten med Västra Götalandsregionen*). Huruvida söktrycket eller inriktningen på ansökningarna har påverkats av programmets tillkomst är svårt att avgöra, men flera av de ansvariga tjänstepersonerna beskriver att programmet fungerat som ett verktyg för att styra mot prioriterade områden eller som argument när ansökan behöver återtas. Inom några av programmen (KKN, regional service, transporter, utbildning och arbetsmarknad) har delar av de budgeterade medlen använts till utlysningar. Anledningen kan vara att olika nämnder arbetar på olika sätt – miljönämnden och kulturnämnden arbetar i högre grad med utlysningar jämfört med regionutvecklingsnämnden. Det kan även ha att göra med ambitionen att öka genomförandet inom ett visst område genom att avsätta öronmärkt stöd, kommunicera detta till berörda aktörer och konkurrensutsätta de projektidéer som kommer in. Ett exempel är den pågående utlysningen inom det regionala serviceprogrammet, där fokus är ekonomisk hållbarhet i platsutveckling. Ett annat exempel är KKN-programmet, vars utlysningen föregicks av ett analysarbete, genomfördes nämndöverskridande och där även kommunalförbunden erbjöds att delta i beredningen.

"Vi har ju inga utlysningar, det rullar ju bara på. Vi kan aldrig styra över hur arbetsbelastningen blir, den kan vara väldigt varierande."

"Vi fick mycket erfarenheter av hur man gör en nämndöverskridande utlysning /.../ Det kan vara svårt att förstå hur andra nämnder funkar så det var en bra kompetenshöjning internt, vilket också skapade förståelse för hur vi kommunicerar externt."

3.2 Kunskap om programmet

Det finns av de (156 respondenter) som svarat en stor kunskap om att man erhållit medel inom ett program. Det var 80 procent som visste om att man erhållit medel inom ett program och 10 procent svarar att man delvis känner till det. Det är dock av vikt att här komma ihåg att svarsfrekvensen ligger på 38 procent. Det är många av de som lämnar en synpunkt som känner till att projektet har fått medel inom ett program. Vissa skriver att det är "självklart" att de har kännedom och några lyfter att de har varit med i framtagandet av detta eller tidigare program. Det är andra som lyfter att det har framgått när de har varit i kontakt till exempel i samband med ansökan:

"Har hela tiden haft en väldigt bra dialog med den person som varit ansvarig för oss, inom Regional Utveckling FoUUI. I de årliga uppföljningarna pratar vi ofta om vilken koppling vi har in till programmet"

"Jag fick reda på detta i samband med ansökan till Regionutvecklingsnämnden."

"Har framgått i samtal med ansvarig tjänsteman..."

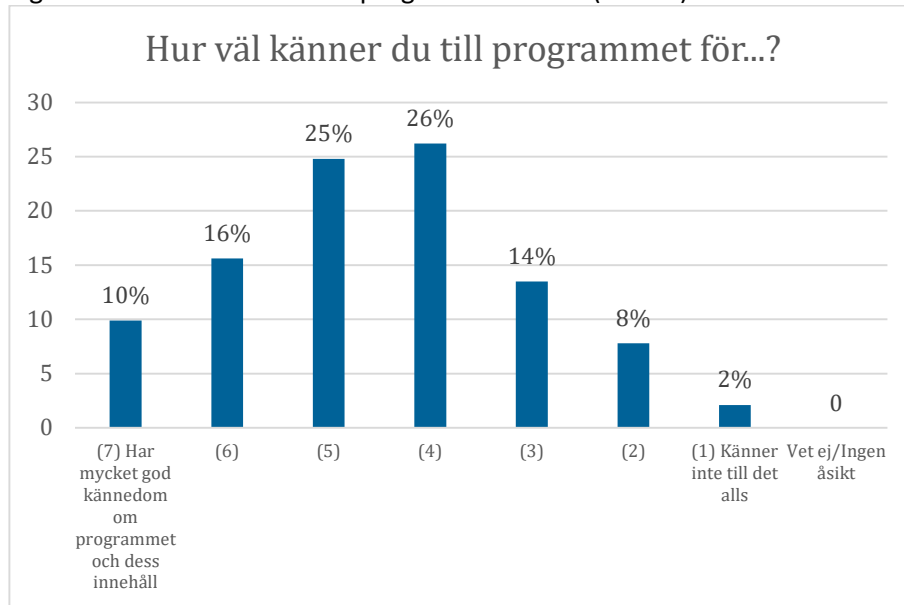
Det är dock även förhållandevis många som inte är helt säkra på vilket program som deras projekt kopplar an till.

"Jag har förstått att projekt vi sökt har varit del av något större men kanske inte helt fullt ut av "vad"."

”Vet att programmet finns, men visste inte att detta projekt ingick.”

Även om man då känner till programmet är bilden mer spridd i hur väl man känner till programmet. Det är hälften som svarar 5 eller mer på en skala 1-7 där 7 är har mycket god kännedom.

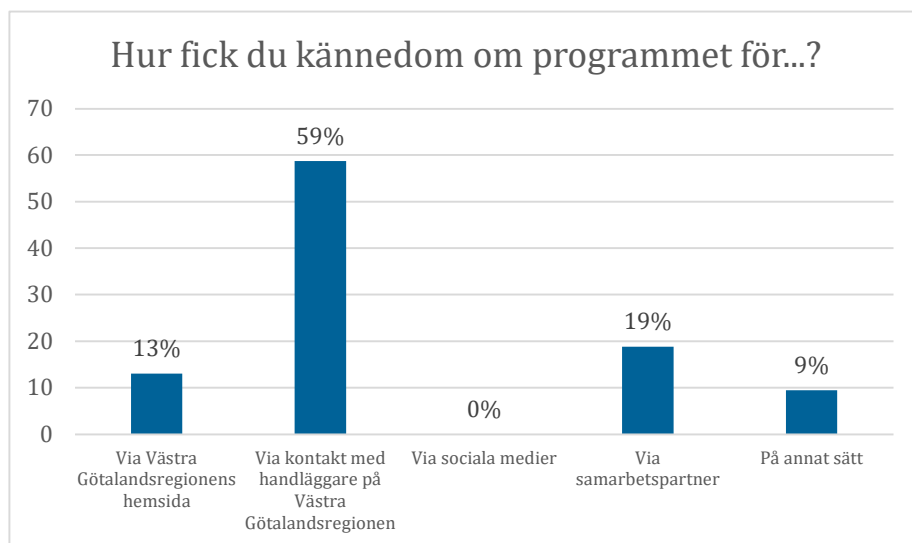
Figur 5: Hur väl känner du till programmet för...? (N=141)

Av de som väljer att kommentera i denna fråga lyfter flertalet att man själv eller annan i den egna organisationen har läst eller har kunskap i programmet. I vissa fall handlar det om att man läst inför ansökan men det finns även de som lyft att man såväl varit med i utformningen av detta/eller annat program samt att man känner väl till den regionala utvecklingsstrategin. Några av de som svarar att man även har kommit in med andra ansökningar/drivit fler projekt.

Den viktigaste källan för att få kännedom om programmet är genom handläggare på VGR. Av 138 svarande var det nästan 59 procent som angav detta.

Figur 6: Hur fick du kännedom om programmet för...? (N=138)

De beskrivande kommentarerna ligger i linje med figuren ovan. Flera nämner handläggare som de har varit i kontakt med. Det handlar både om kontakter i samband med en specifik ansökan, men även att VGR i några fall är en samarbetspartner:

"...arbetar nära Västra Götalandsregionen inom en rad olika områden."

"Vårt projekt kom till genom nära dialog med regionen, som en del av ett samarbete för att kunna utveckla..."

Och är det inte handläggare vid regional utveckling som nämns är det därefter personer i den egna organisationen eller kopplat till andra aktörer:

"Först genom kollegor på RISE, fördjupad info genom hemsidan"

"Intern kommunikation på ..."

3.3 Programmen ett uppskattat arbetssätt internt

Sammantaget ser de ansvariga tjänstepersonerna flera fördelar med att ha program. Den mest återkommande synpunkten är att programmen ger en trygghet, ett ramverk och mandat att arbeta med styrkeområdena. Med hänvisning till VGR:s breda utvecklingsuppdrag behövs en konkretisering av viktiga insatsområden på en mer specifik nivå än RUS:en och bidrar till att säkerställa att vissa frågor (exempelvis nämnd- eller sektoröverskridande) inte hamnar mellan stolarna. Programmen ger även en långsiktighet över mandatperioder, som upplevs vara av stor betydelse för de långa processer som berörs. Därtill har programmen ett kommunikativt syfte gentemot inomregionala aktörer och politiker via paketering av insatser med bakomliggande analys av varför frågorna är viktiga för Västra Götalands utveckling. Även på nationell och internationell nivå bedöms programmen fylla en funktion genom att deklarerar vad VGR satsar på och har uppfattats som ett föredömligt arbetssätt i dialogen med statliga myndigheter och andra regioner.

"Jag kan inte se den verkligheten där vi inte har några program, vi behöver någon typ av kompass. /.../ Det finns något unikt som vi behöver värna om och bygga vidare på. Att politiken har lyckats vara så långsiktiga för att ge oss möjligheten att göra ett bra jobb."

"Det visar att det finns en långsiktighet och en politisk ambition och det är värt att ha oss med vid bordet för att diskutera."

"Med tanke på hur mycket medel som VGR har – för det skiljer oss från många andra – så behöver vi ha någon form av styrning av vad pengarna går till, en bild av vad är utmaningarna, vad är förutsättningarna och vad ska vi satsa våra pengar på. Utvecklingen av programmen har fyllt en sådan funktion, det blir tydligt vad som är våra prioriteringar. Och det är många andra regioner som tittat på oss och vill ta efter vårt arbetssätt. Det är bra att se över det, men är det så att vi bara hittar på ett nytt namn men ändå gör samma saker?"

Dock kan programmen ibland upplevas som begränsande, då de eventuellt gör att projektidéer som inte passar in aldrig lyfts upp – trots att de kan vara intressanta och nyskapande. Om inte programmen funnits skulle VGR möjligen ha nått ut bredare och gett flera aktörer chans att bidra till den regionala utvecklingen. En del områden finns inte beskrivna i något program, men kan vara av stor betydelse lokalt. Flera av de ansvariga tjänstepersonerna beskriver programmens olikartade karaktär, vilket kan komplicera avgränsningen. Medan vissa program är branschspecifika (exempelvis maritima näringar och livsmedel), är andra av mer tvärgående karaktär genom att handla om SME eller kompetens (se även avsnitt *Bakgrund*). En upplevd nackdel som nämns av ett par av ansvariga är att programmen blir ännu en nivå av uppföljning och att detaljbudget i kombination med övriga styrdokument borde räcka för att organisera ett bra genomförande.

"För de kollar ju var finns pengarna och gör projekt inom det och då förlorar man kanske många bra idéer."

"Vi kan fundera, ska det vara stöpt i samma form, ska det finnas program och vissa saker finnas i andra former? Det blir ju inte så tydligt om program kan innebära så många olika saker."

"Det står att det är ett viktigt arbete och två styrdokument berör området, behövs då ett handlingsprogram? Det kanske räcker med de styrdokument vi har."

Av de projektägare som svarat på enkäten bedömer drygt hälften att det faktum att projektet ingått i ett av VGR:s program har haft betydelse för dess genomförande och/eller resultat (se nedanstående diagram). Relativt många menar att det delvis haft betydelse och på vilket sätt varierar, enligt de kommentarer som lämnats. De allra flesta beskrivande svaren handlar om att bidraget i sig haft stor betydelse för projektet och möjliggjort annan extern finansiering – eller att programmet styrt utformning, inriktning och syfte med projektet. Det ges därtill en rad exempel på specifika satsningar som kunnat realiseras med hjälp av stödet från VGR. Flera respondenter menar att programmet haft betydelse för att projektet därigenom ingått i ett större sammanhang. Att samla likartade satsningar mot ett gemensamt mål lyfts som värdefullt, likaså att enas kring viktiga prioriteringar inom branschen/området.

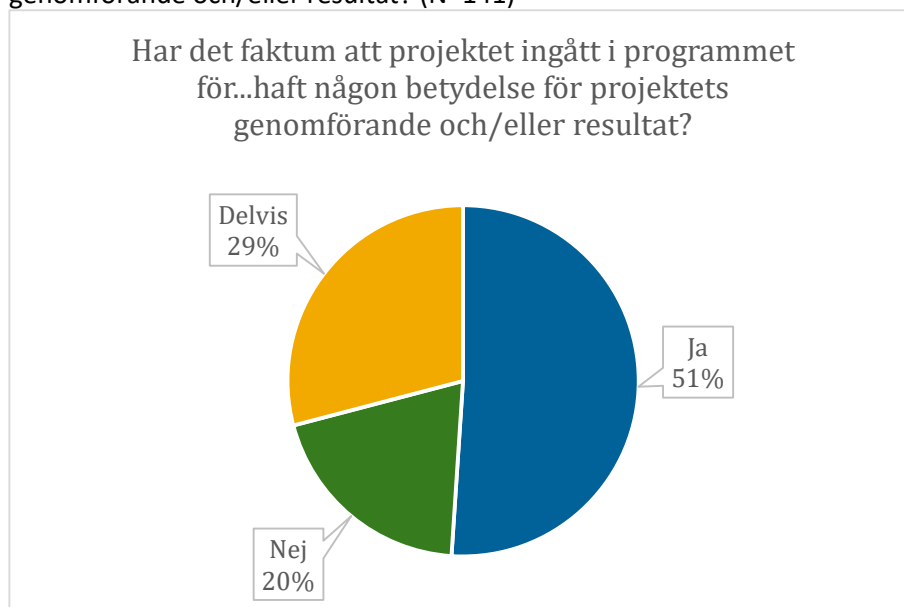
"Genom att det är ett program så blir projekten inte så spretiga utan följer mer en röd tråd. Då är det lättare att ens egna projekt går att forma så att det passar in och kompletterar de andra projekten. Ett bra sätt att arbeta på."

”Utvecklingen av området i stort i VGR beror förmodligen delvis på handlingsprogrammet och även på att man gjort satsningar på området. Därför blev utväxlingen av vårt projekt bra.”

Många kommentarer rör exempel på ökad samverkan, som via programmet sägs ha bidragit till kunskapsutveckling, bättre överhörning och en spridning av framgångsrika koncept till andra kommuner/kommunalförbund. Några av de svarande som menar att programmet inte haft någon påverkan beskriver att de inte känner sig som en del av det nätverkande som sker inom området, att de arbetar utifrån andra måldokument eller att det ännu är för tidigt att avgöra.

”Inte värst mycket. Regionen jobbar på, och aktörerna jobbar på. Upptagna på varsitt håll med de viktigaste intressenterna.”

Figur 7: Har det faktum att projektet ingått i programmet för...haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=141)

3.4 Behovsstyrd samverkan

Samverkan och utbyte projektägare emellan bedöms förekomma inom alla program, dock i olika omfattning och konstellationer. De programansvariga beskriver att det inte har rört sig om större arrangerade dialogmöten, då det upplevs ta för mycket resurser i anspråk och inte kunnat prioriteras. Emellertid nämner flera av de ansvariga att de genom sin samordnande roll kunnat överblicka, koppla samman projektägare med gemensamma beröringspunkter och därigenom skapat synergieffekter.

”Det finns en samverkan som kanske ofta handlar om att vi som ser helheter plockar ihop och etablerar kontakt.”

Det ges även en del exempel på befintliga nätverk som samlar aktörer inom området, men som i sig inte har någon koppling till programmet – till exempel det maritima klustret och fondsamverkan inom EU-program.

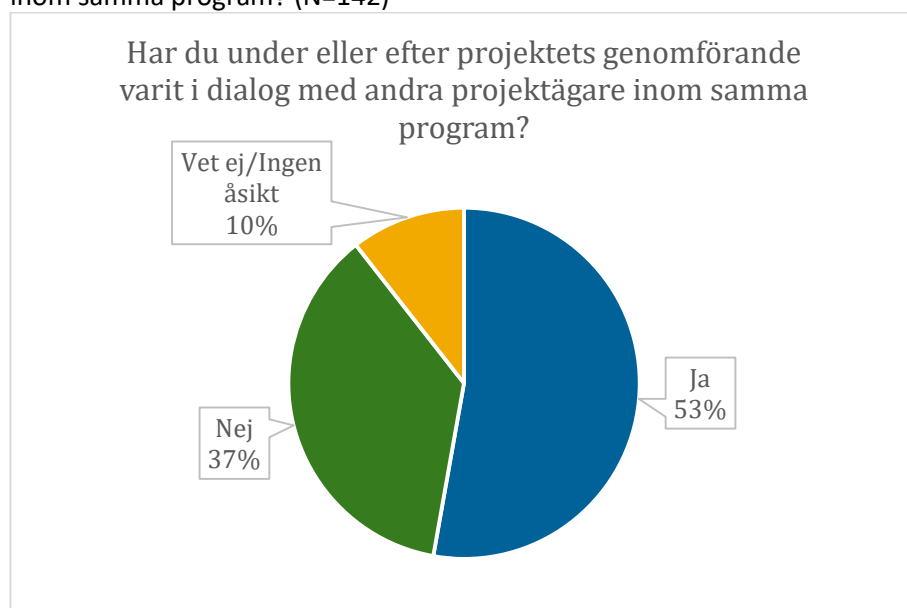
Av de projektägare som svarat på enkäten är det 53 procent som varit i dialog med andra projektägare inom samma program, medan 37 procent anger att de inte har varit det (se diagram nedan). Enligt kommentarerna sker dialogen i varierande grad och på olika sätt. Många respondenter ger exempel på aktörer som de löpande samverkar med och menar att det sker ett utbyte för att identifiera synergier och agera samordnat. Andra beskriver att kontakterna varit av mer informationsmässig karaktär, såsom seminarier och studiebesök.

"Ett av det mest värdefulla förutom resultat i projekt, är just samordning och att man vet vem som gör vad och vilka projekt som pågår."

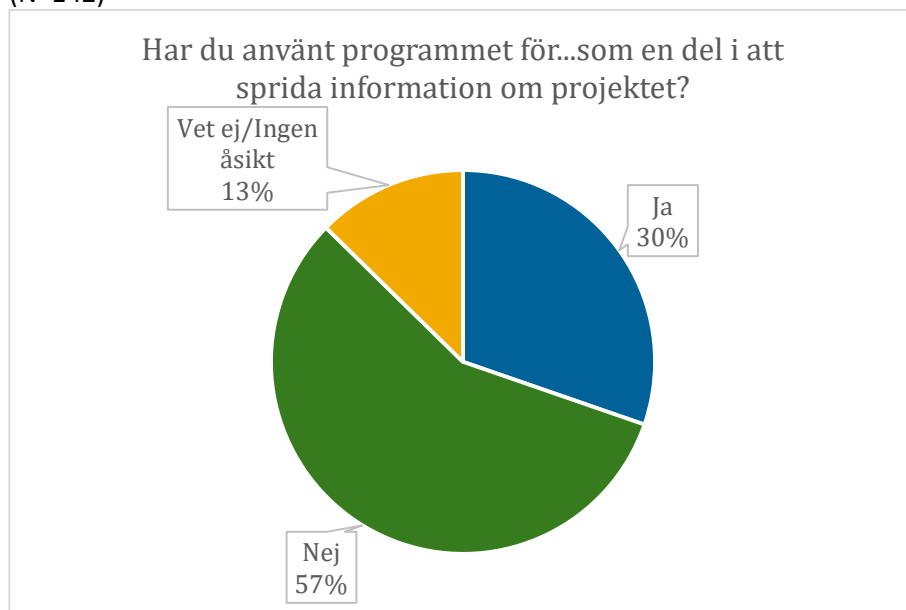
Därtill menar en del att de är i dialog med andra projektägare, men att det är oklart om det är inom ramen för samma program. Vissa motiverar avsaknaden av samarbete och det kan till exempel vara att de inte ser sitt projekt som närliggande de andra inom programmet, eller att de inte fått information om vilka andra projektägare/satsningar som ingår. Det framförs även önskemål om forum och framtida dialog.

"Känner inte till några andra projekt inom VGR som fått stöd härifrån. Däremot ingår vårt projekt i ett större nationellt Vinnovaprojekt, där vi hela tiden stämmer av med aktörer i hela landet."

Figur 8: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma program? (N=142)

Figur 9: Har du använt programmet för...som en del i att sprida information om projektet?
(N=142)

En majoritet av de svarande (57 procent) har inte använt programmet som en del i att sprida information om sitt projekt. Flera respondenter motiverar sina svar med att projektet ännu är i ett tidigt skede, att informationsspridning sker inom ramen för andra måldokument, eller att de kommunicerat VGR som finansiär – men inte själva programmet.

"Inte på det sättet att det har funnits informationskanaler genom programmet som vi inte hade haft annars. Däremot har vi kunnat lyfta fram stöd från regionen för att visa projektets legitimitet och relevans."

Vissa av dem som svarat ja på frågan beskriver att detta skett i samband med exempelvis evenemang, publika möten, utbildningstillfällen och nyhetsbrev.

3.5 Programmen – en struktur att värna om och bibehålla

Genomgående i intervjuerna med programansvariga är att programmen utgör ett nödvändigt ramverk för arbetet, en konkretisering av de övergripande beskrivningarna i budget och andra styrdokument samt ett viktigt kommunikationsverktyg gentemot politiker och externa aktörer (se även ovanstående avsnitt *Programmen ett uppskattat arbetssätt internt*). Vid diskussioner om hur arbetet med den nya RUS:en bör organiseras framgår ett tydligt behov av att behålla programmen och den detaljeringsgrad och långsiktighet de innehar. Samtidigt lyfts problematiken i att vissa program är starkt knutna till en bransch, medan andra spänner över flera sektorer på ett mer generellt plan.

"De olika funktionerna som programmen har idag behöver på något sätt finnas med."

"Det får inte bara bli beroende av en handläggare, vi måste enas kring hur vi vill jobba med den nya RUS:en. Det känns som en utmaning att koppla på alla de nya områdena och hur vi ska landa i det. Hur förhåller vi oss till prioriteringar och kraftsamlingar om vi inte har något program?"

"Det handlar om en tydlighet, så att politikerna förstår kopplingen av insatserna till styrande dokument och då blir ju programmet ett lättare sätt att bryta ner RUS:en. Så där kommer väl vara en svårighet eller en möjlighet i det nya - hur ska vi göra det på ett bra sätt?"

3.6 Tillvägagångssättet kan diskuteras

Flera inspel från de programansvariga handlar om hur vi bör arbeta i praktiken, hur projektprocessen och vi som samordnande aktör kan utvecklas. Löpande ansökningar ger en flexibilitet och speglar i hög grad det behov som finns ute hos aktörerna. Emellertid framkommer flera synpunkter om att vi borde rikta insatserna mot snävare prioriteringar inom avgränsade tidsperioder. På så sätt kunde vi öppna upp för fler sökande, konkurrensutsätta projektidéer och arbeta mer aktivt inom vissa områden. Likväl lyfts behov av att utveckla uppföljningen av vad som görs och att kommunicera en helhetsbild till politikerna, snarare än potentiella effekter av enskilda projekt.

"Jag tror att det vore intressant att försöka sig på att prioritera några områden då och då."

"Vi borde våga testa olika typer av verktyg/.../vad händer om vi jobbar med det här verktyget och avsätta en begränsad mängd pengar för det."

"Effekten är inte varje projekt separat, utan hela buketten av insatsen som gör att det går framåt/.../ Man får ju inte dra för stora slutsatser för vad är det som säger att våra pengar gör skillnad. Jag tror vi behöver prata om metod och utvärdera förflyttningen, det är det som är intressant."

3.7 Tillsammans gör vi varandra framgångsrika

Inför det framtida arbetet är ett återkommande önskemål i intervjuerna att vi som tjänstepersoner behöver arbeta mer i team och i dialog med varandra. Särskilt tydligt är det bland de som är ensamt ansvariga för ett program. Att organisera genomförandet i team skulle innebära ett ökat lärande, mer omvärldsanalys och mer kvalitet i arbetet. Det bedöms dessutom minska sårbarheten och risken att frågor hamnar mellan stolarna, något som i nuläget blivit påtagligt när medarbetare har slutat eller gått i pension.

"Jag skulle vilja lära mig mer hur andra driver programarbete. Då kunde vi jobba bättre ihop och om jag har kontakt med någon så skulle jag kunna hjälpa till och vara bollplank. Nu när vi jobbar så olika så vet man inte vem man ska prata med och man blir då väldigt ensam."

"Jag inget problem med att vara ensam, men jag tror att det är bättre om vi haft en grupp. Jag kan bli avundsjuk på kollegor som har varandra och kan sitta och analysera."

3.8 Projektägarna nöjda med programformen

I projektägarnas enkätsvar är det en majoritet – 79 procent – som anser att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden. Endast 3 procent svarar nej, medan 18 procent uppger att de inte vet eller inte har någon åsikt. Återigen bör det tas i beaktande att svarsfrekvensen är 38 procent samt att den varierar mellan de olika programmen (se även bilaga 13 Enkät – analys). I kommentarerna är det flera respondenter som motiverar varför de svarat ja på frågan. En samordning av insatser och en dialog med

aktörer som verkar mot ett gemensamt mål lyfts som positivt, att det ger kraft och vägledning i genomförandet.

”Absolut nödvändigt. Om man vill få tillväxt och samverkanssynergier behövs någon som håller ihop och har mandat att arbeta med frågan.”

”Då blir det tydligt var det är vi ska vara med och bidra till i det större perspektivet och det kan hjälpa oss att styra inriktningen på satsningen.”

I svaren beskrivs också att arbetssättet är bra, men under förutsättning att det finns en möjlighet för insatser som inte kopplar an till programmet att erhålla finansiering samt att stuprörstänkandet behöver minska och att utbytet projektägare emellan kan bli bättre. Några av dem som svarat nej på frågan motiverar svaren med att programmet i sig inte har någon betydelse för genomförandet, eller att de inte ser sitt område som tillräckligt tydligt beskrivet däri.

”Som sökande är det förvirrande med olika program. Svårt att få fram essensen av vad VGR vill med dessa pengar i de dokument som finns. Går säkert att göra mer tydligt och konkret utan att för den skull missa innovativa idéer och vara flexibel för nya saker som kommer upp under perioden.”

En övrig synpunkt är till exempel önskemål om en ökad kommunikation av programmet och de projekt som bedrivs inom ramen för det.

Figur 10: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=155)

3.9 Projektägarna nöjda i kontakten med Västra Götalandsregionen

På det stora hela är de projektägare som besvarat enkäten nöjda med ansökningsprocessen. På en skala från 1-7 där 7=Mycket nöjd är det 42 procent som anger alternativ 7 och 23 procent som anger alternativ 6. Likväl när det gäller processen med att rapportera projektet och rekquirera pengar är respondenterna övervägande positiva. Där svarar sammanlagt 73 procent att processen fungerat *mycket* eller *ganska bra*. Kommentarer som rör

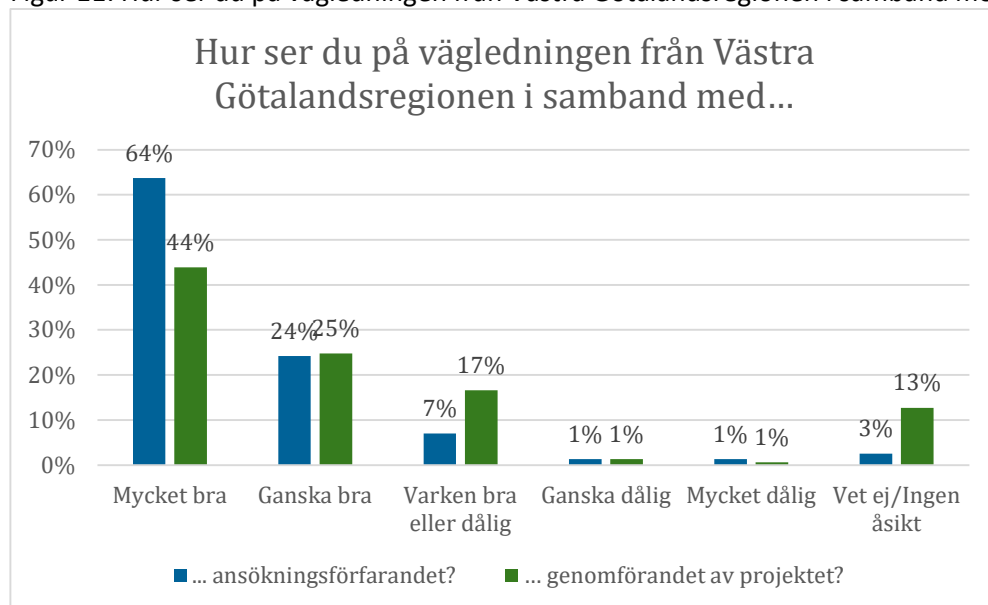
processerna överlag är både positiva och negativa. Ett flertal respondenter upplever såväl processen för ansökan som för rapportering som enkla, tydliga och välfungerande. Emellertid är det relativt många som beskriver att processerna borde förenklas, att de innefattar komplicerade moment samt att arbetssättet är tidskrävande. Vissa lyfter att kravet på motfinansiering och att få stödet utbetalt utifrån nedlagda kostnader är problematiskt. Annat som nämns är exempelvis önskemål om dragning för politiker, workshops och gemensamma projekträffar.

"Själva blanketterna och ansökningsförfarandet upplevdes som ganska svårt att hantera (wordmall som är svår att fylla i) och arbetet med ansökan var väldigt tidskrävande."

Merparten av kommentarerna handlar om blanketternas format och att de borde bli tydligare, enklare och mer användarvänliga. Flertalet svarande nämner att de haft svårt att förstå vad som ska ingå i budget och redovisning. Formatet i sig upplevs som svårarbetat och de allra flesta förbättringsåtgärderna rör att process och formulär bör digitaliseras. Annat som efterfrågas är till exempel tydligare information på hemsidan och notifiering via mail när det är dags att redovisa. En hel del kommentarer handlar om att VGR i högre grad bör samordna processerna för ansökan och rapportering med större nationella finansiärer såsom Tillväxtverket och Vinnova. Dels medför de dubbla redovisningarna extraarbete, dels ökar de olika mallarna risken för att göra fel. Dock är det många som nämner att de upplevde svårigheterna med råge uppvägs av handläggarnas stöd inför och under projektet. Både handläggare och ekonomipersonal beskrivs av flertalet respondenter som kunniga, tillmötesgående, engagerade och fantastiska.

"Kontakten med handläggaren har varit fantastisk. Vi har fått bra råd och stöd, och hjälp att bena ut vissa byråkratiska aspekter."

Figur 11: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=157)

Merparten av de projektägare som svarat på enkäten är nöjda med vägledningen från Västra Götalandsregionen. I synnerhet i samband med ansökningsförfarandet där hela 64 procent anger att vägledningen fungerat mycket bra. En hög nöjdhet syns likväl gällande genomförandet av projektet, dock framgår en viss osäkerhet av svaren då det

jämförelsevis är fler som menar att vägledningen varit varken bra eller dålig eller som inte har någon åsikt. Detta kan delvis bero på att en annan person än projektägaren ansvarat för den löpande redovisningen.

En övervägande del av kommentarerna rör kontakterna med VGR:s handläggare. Flera skriver att de haft en god dialog och att handläggarna gett snabba svar och bra stöd i kombination med ett gott bemötande och stort engagemang. Några enstaka respondenter menar att de haft svårigheter att få kontakt. Vissa lyfter att det vore bra med ökad löpande dialog om det operativa arbetet under projektets gång.

”Kanske hade det varit bra med mer samråd och delaktighet. Ibland tappar en kontakten med helheten och försvinner ut i periferin med sitt lilla projekt.”

Därtill är det flera som motiverar sina svar med att vägledning i projektet ännu inte blivit aktuellt, eller att det av olika anledningar inte finns behov av det.

4. Måluppfyllelse och resultat

4.1 Är projektportföljerna relevanta för programmens mål?

Flera av programmen har mål som är av inriktningskaraktär som att insatserna ska bidra till ”stärkt innovationskraft för cirkulär ekonomi inom textil- och möbelbranschen i Västra Götaland genom samverkan mellan näringsliv, forskning och offentlig sektor” eller ”bidra till att bryta utanförskap och stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv”. Det innebär att det räcker med ett projekt som har fokus på innovationskraft för cirkulär ekonomi så har programmet bidragit till målet.

På frågan om man bedömer att programmet har haft en balanserad projektportfölj varierar svaren något. Merparten är dock inne på att man har lyckats med att få till bra insatser med koppling till målen. Det finns dock svårigheter att visa på resultaten – antingen för att det tar tid eller att resultat sker i flera led, men även att ett fåtal projekt gör inte ett program utan det är en helhet av insatser som behövs och i vissa fall är delar av programmet något som utförs i annat program. Detta kräver tid att analysera genomförandet antingen i form av utvärderingar eller uppföljningar:

”jättebra att vi har utvärderat flera insatser samtidigt”

”Vi behöver bli lite mer proaktiva och titta till exempel är det snedfördelat mellan insatsområden, och mellan aktörer.”

En aspekt som några lyfter är att behoven och utvecklingen inom programområdet har förändrats över tid. Det som var aktuellt i början av programperioden är inte lika aktuellt längre även om man fortfarande kan agera i samma program. Samtidigt är det ett par andra programansvariga som lyfter att projektportföljen styrs av att det inom några områden finns starka mottagare som söker medel eller där man inte lyckas få in projekt, vilket gör att detta skapar en obalans.

”Det är tyngdpunkten som ändrats och förskjutits”

”de som känner till att vi har finansiering fortsätter att söka. Det blir lite obalans i hur mycket vi orkar vara ute och prata om att vi finns”

Hur proaktiv man hinner vara är också något som flera lyfter. Det kopplas bland annat ihop med om ens program som inte har så stora resurser, fåtal projekt eller många olika aktörskonstellationer.

”få projekt, få mottagare av medlen och då är det kanske inte så att det täcker alla områden”

Sedan är frågan vad som är rimligt kopplat till projekt och dess genomförande. Eller som en programansvarig uttryckte det:

”Man måste våga misslyckas, så att alla våra projekt kommer inte att fortsätta av egen kraft men det behöver vara så...”

4.2 Projekten anser att resultaten bidrar till programmets mål

Vad tycker då projektägarna om sitt projekts bidrag till programmets mål? Av de 156 svarande anser 140 av dessa att projektet bidragit till programmets mål. Endast två svarar nej medan 14 inte vet eller inte har någon åsikt. Mottagarna av enkäten fick de övergripande målen i aktuellt program i samband med frågan.

Figur 12: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=156)

Flertalet svarar att man möter en eller några av målen där några lyfter att man hade målen med i samband med utformningen av sitt projekt eller att det som ryms i programmet är ”kärnområden”. Kommentarer varierar därutöver beroende på vilket program de har erhållit projektmedel inom. Till exempel målet för det regionala serviceprogrammet är att ”bidra till att skapa attraktiva livsmiljöer genom att stimulera till en god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service för medborgare och näringsliv i gles-landsbygd och skärgårdsområden” och där någon har svarat att de i sitt projekt har bidragit med att:

”medborgarna var än de bor inom regionen ska få en god service när det gäller paketleveranser året runt”.

För andra program som har mål kopplat till innovationskraft lyfts till exempel:

"Resultaten ska accelerera innovationskraften inom möbelbranschen samt leda till projekt på nationell nivå /.../. Stor del av svensk möbelindustri ligger i de närliggande regionerna Jönköping och Kronoberg varför ökad samverkan behövs för att bidra till programmets mål."

"Ska målen med ökad innovationskraft i VGR uppnås, måste de frågor som vårt projekt arbetar med lösas."

Några problematiserar kring målen och svårigheten att mäta resultat. Till exempel lyfter någon att ett par av målen snarare påverkar ett annat mål men som i sin tur är svår att utvärdera. Vad gäller målet i KKN-programmet som bland annat är formulerat att programmet ska bidra till att Västra Götaland ska ha den högsta tillväxten inom KKN-sektorn i landet inte är ett bra mål utifrån att de är formulerade som en tävling med andra och med tillägget:

".. som om det var bra om det gick sämre för KKN i andra delar av landet?"

Vad gäller svårigheten att mäta resultat lyfts bland annat:

"Direkta resultat omöjligt att mäta /.../ Men de immateriella värdena med ökad lokal och regional samverkan inom branschen /.../ bör ha långsiktig effekt. Många bäckar små. Mycket återstår onekligen att göra."

4.3 Flera programansvariga tycker att man når ut bra till projekt och aktörer

Merparten av de intervjuade programansvariga tycker att de inte saknar några direkta projekt, insatser eller utförare vilket är positivt. Sedan går det som några lyfter alltid att arbeta för att nå ut till fler aktörer/aktörstyper eller att få till fler projekt inom delar av programmet. Den interna samverkan inom regional utveckling och även genom regionens bolag anges som ett sätt att till exempel bredda kontaktytorna.

"Det har dykt upp några nya förmågor, annars är det samma aktörer som tuffar på och har funnits där länge"

"Vi har inga naturliga kontaktytor och där kanske vi skulle börja jobba lite mer med näringslivsavdelningen internt"

I några fåtal program lyfts att man ser på olika aktörstyper och på vilket sätt de kan bidra för att nå målen. Det kan handla om att ideella föreningar kan ta en större roll eller att få till projekt med blivande företagare under utbildning snarare än när de är färdiga företagare. Kopplat till detta lyfts även att det inte alltid är projekt som är det mest effektiva.

"det behövs långsiktiga hållbara strukturer och inte korta samarbetet"

Som togs upp tidigare finns det program eller snarare delar av områden i program där det saknas en stark neutral aktör som kan driva projekt:

"Det måste in någon FoU-aktör..."

”Det finns ingen samlande aktör”

Ytterligare en aspekt som lyftes i några intervjuer är att se var de nationella medlen finns. På vilket sätt detta ska ske beskrivs på olika sätt, finns nationella medel kan regionen istället finansiera andra delar, alternativt att de nationella medlen ibland söks för att man inte ser regionen som ett alternativ. I det senare fallet kan detta vara ett problem om det är ett högt söktryck nationellt.

4.4 Programmen är mer än projekt

I vissa program framgår det tydligt att det inte enbart är förstudier, projekt, samverkansmiljöer som är det som ingår. I SME-programmet och programmet för entreprenörskap och nyföretagande finns till exempel företagsstöden och vissa verksamhetsbidrag med. Även i dessa program ingår förvisso projekt men en tyngdpunkt är snarare på de andra insatserna. I andra program är det inte lika definierat men även där lyfts i intervjuerna till exempel verksamhetsbidragen och andra mer specifika insatser som unga landsbygdspriset och de delregionala tillväxtmedlen som bidrag till programmets mål. Som en uttryckte det:

”jag vill kunna säga hur mycket regionen satsar på området”

I intervjuerna lyfts även ett antal mer strategiska insatser upp, det handlar bland annat om att sätta programmet i ett större strategiskt perspektiv gentemot RUS, Klimat 2030 och EU-program. Vidare lyfter merparten att arbeta såväl med andra aktörer i regionen för området liknande Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen och kommunalförbunden, som att arbeta för programmets område mot nationell och internationell nivå i form av nätverk, förarbeten i statliga utredningar samt att skapa nationella kontakter.

”Vi skapar något utan att det behöver komma en ansökan som handläggs”

”Vi samlar och diskuterar och samlar ihop vad vi kan driva nationellt som en påverkansfråga”.

”Vi har en extern påverkansagenda, men den kommer aldrig ner på konkret nivå.”

Det finns även ett behov av insatser som handlar både om att ta fram kunskapsunderlag för att kunna använda detta för att driva en fråga inom området, men även att vara ett stöd i att bidra med kunskapsunderlag till andra aktörer och på det sättet visa vilka möjligheter som finns.

”det är väldigt viktigt för att sätta fart på saker”

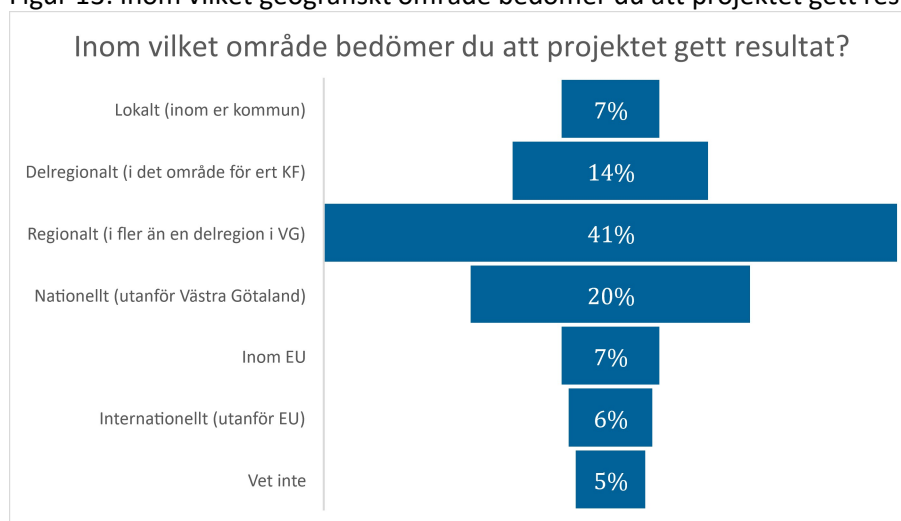
”samla aktörer och synliggöra vad regionen ger”

I många områden finns till exempel science parks som driver på området och på det sättet bidrar till programmets mål. I ett par intervjuer lyfts att det i vissa delar av deras programs områden har detta saknats och därför har tid lagts på att försöka hitta den typ av neutral aktör som kan driva en viktig fråga för programmet.

4.5 Geografisk påverkan

I enkäten ställde vi frågor om vilket geografiskt område som svarande bedömde projektet gett resultat. Det var endast möjligt att kryssa ett alternativ. Inte så förvånande varierar svaren utifrån hur programmens inriktning. Det var inget program som hade svar inom endast ett geografiskt område men för det regionala serviceprogrammet var alternativet ”Lokalt” dominerande. För fem av programmen är det störst tyngd för området ”Regionalt”. Det gäller programmen för livsmedel och gröna näringar, SME, hållbara transporter, hållbara maritima näringar, entreprenörskap och nyföretagande samt KKN. Medan för tre av programmen (Energi och bioinnovation, Life science samt Cirkulärt mode och hållbara miljöer) var det förhållandevis jämnt mellan regionalt och nationellt som dominerande områden. Endast programmet för utbildning och arbetsmarknad fördelades svaren förhållandevis jämnt mellan lokalt, delregionalt, regionalt och nationellt.

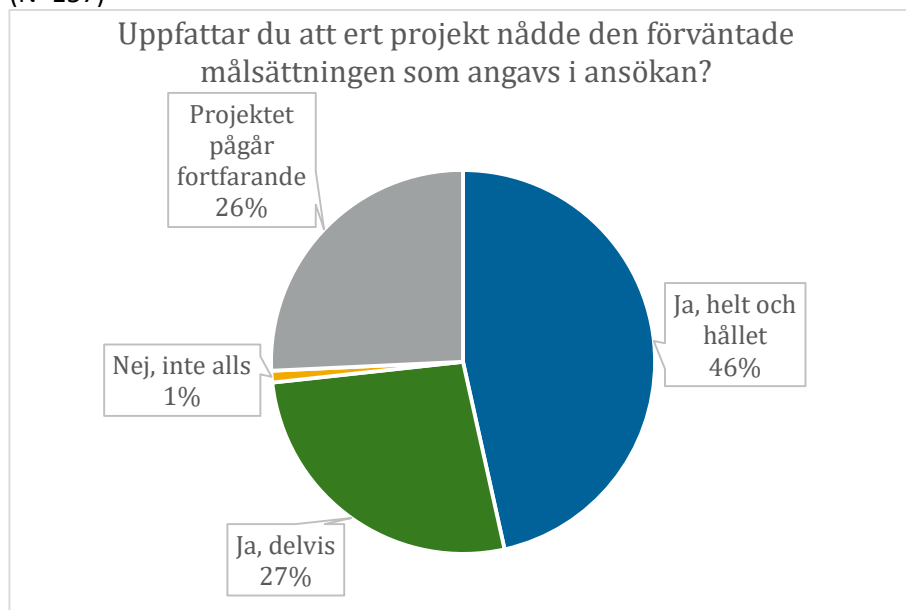
Figur 13: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=156)

4.6 Resultat skapas och merparten ser dem som bärkraftiga och långsiktiga

Projekten fick svara på om de uppfattar att deras projekt nått sin förväntade målsättning. Av de svarande var det 117 respondenter som hade ett avslutat projekt. Av dessa svarade alla utom två att projektet har helt och hållet eller delvis nått sin förväntade målsättning enligt ansökan. I figuren nedan ingår även de som har ett pågående projekt.

Figur 14: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=157)

Vad gäller frågan om man har nått den förväntade målsättningen är den vanligaste kommentaren kopplat till förra årets pandemi och att man därför har fått justera sitt projekt till exempel genom att ha fler digitala möten men också att projektet kan ha nått färre deltagare än planerat. Även andra faktorer lyfts av några att ha påverkat målsättningen, till exempel att de inte har erhållit EU-finansiering, omvärldsfaktorer eller att projekt är föränderliga över tid:

"Ansökan är ofta detaljerad och omvärlden ändrar sig snabbt. Övergripande mål uppnås men i delar där näringsliv och andra partners specifikt involveras är det svårare. Det är inte alltid lätt att vid varje tidpunkt avropa rätt resurs från de man inte äger tiden hos. Gäller särskilt i nätverksrelaterade projekt. Konkreta "tekniska" projekt är lättare men även där händer oförutsedda saker som man måste ta hänsyn till. Omvärlden ändras snabbt och därmed också behov."

"Ett projekt är organiskt och leder till lärande och då kan fokus skiftas från det som skrevs in i ansökan till de nyupptäckta utmaningarna. Men vi följer nog projektbeskrivningen i stort sett i det här projektet."

4.7 Kommer de olika insatserna som ingår bidra till måluppfyllelse?

Att göra bedömningen om insatserna som genomförts har bidragit till programmets mål är svårt då det i vissa fall handlar om ett större antal projekt, flera olika typer av insatser samt för vissa program flera olika politiska nämnder som styr. I intervjuerna resonerar flertalet programansvariga kring insatserna och måluppfyllelse. Sedan lyfts även frågan om målen är rimliga utifrån att de, även om det är flera projekt, begränsade summor som vissa program har i beslutade medel, samt är det programmet som har bidragit till utvecklingen eller skulle det ha skett ändå.

"givet de väldigt svåra utmaningarna vi har med att försöka förändra hur arbetsmarknaden och näringslivet ser ut med hjälp av projektmedel, det är enormt svårt"

"... de är så allmänt hållna att man aldrig blir klar. Men det finns flera projekt som gjort en förflyttning"

Flera av de intervjuade lyfter dock att genomförandet som helhet har bidragit till måluppfyllelse. Hur måluppfyllelsen och genomförandet kan följas upp resonerar flera kring. För satsningarna kanske i vissa fall inte leder till ett konkret resultat utan det kan snarare handla om att bidra och skapa en förflyttning. Det kan handla om att följa upp aktiviteter istället för konkreta resultat eller följa upp vad målgrupp eller andra aktörer tycker.

"Vi har lyckats bra, jag försöker pusha i den riktningen, de knorrar lite men tycker att det är ganska spännande..."

"... vi har haft ett arbetssätt som har varit oerhört framgångsrikt. Forskarna jobbar och sedan finns personer mellan högskolan som kan affärer men också forskning"

"Man kan inte följa dem ... för det är individer och man kan inte registrera data på samma sätt som med företag."

4.8 Vilka (bestående) resultat har skapats?

På frågan om bestående resultat som har skapats inom ramen för programmet svarar merparten samverkan och samarbete av olika slag. Det handlar om nätverk, till exempel som de kompetensråd som finns i alla delregioner där strategiska frågor kring kompetensförsörjning kan diskuteras. Vidare att projekt och satsningar sätts samman för att få optimal aktörskonstellation för insatsen.

"Vi /har/ fått till bra aktörssamverkan på platserna mellan aktörer, de har fått syn på varann, från att ha jobbat ensamma ingår de i ett samverkansprojekt, man kan via programmet föra ihop aktörer"

"Det gemensamma för samtliga inkubatorer har ju gjort att samverkan kommit igång ... även bolagen samverkar på ett annat sätt. Det skapar resultat för bolagen i form av bättre affärsutveckling, resultat som förhoppningsvis gör att de kan nå ut på marknaden, anställa fler, få bättre nätverk för kapital"

En annan aspekt som lyfts av flera kopplat till bestående resultat är projektens och programmens roll kopplat till forskning och innovation, och även skapandet av infrastruktur eller strategiska insatser såsom nya metoder och material som kan användas i ordinarie verksamhet.

"vi upprätthåller och förstärker en bild av att det sker mycket forskning och innovation på ... i Västra Götaland"

"en väldigt fin infrastruktur för kompetensförsörjning av kulturföretag"

"Man har vävt in det i sina ordinarie verksamheter"

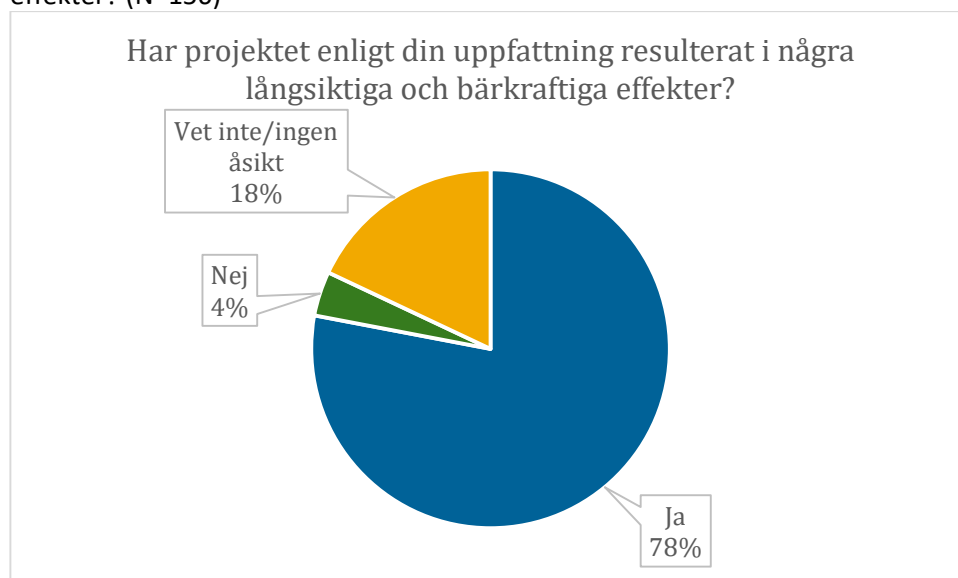
"företag /har/ till och med flyttat till Västra Götaland för att det finns satsningar på FoU här"

Men alla resultat är inte tydliga och även mer osäkra på vilket sätt programmens medel bidrog till genomförandet. Som någon uttryckte det:

"Med vår finansiering kan vi kanske inte få stora saker att hända, men vi kan tidigarelägga det. Det precis vad vi gjorde, vi tvingade fram en tidigareläggning att nå sina mål..."

Vad säger då projekten själva om deras projekt har bidragit till långsiktiga och bärkraftiga effekter? Av 156 svarande svarade 78 procent ja på den frågan, 4 procent nej och 18 procent vet inte/ingen åsikt.

Figur 15: Har projektet enligt din uppfattning resulterat i några långsiktiga och bärkraftiga effekter? (N=156)

Av de som kommenterade i frågan är det flera som fortfarande har ett pågående projekt där det inte är möjligt att svara på frågan ännu, men där tilltron till att det ska skapas lyfts. Det är många av de som ser bärkraftiga och hållbara effekter som lyfter ord som kunskap, kompetens och attityder. Till exempel nämns:

"Väldigt många exempel på hur innovationsförmågan i VGR har stärkt, både genom konkreta projekt, tydligare innovationsprocesser och en ökad kunskap och medvetenhet"

"Framförallt kompetensuppbyggnad i (och utanför) regionen. En långsiktig satsning /.../ av den här typen ger också möjlighet att bygga upp resurser och kompetens som varar över lång tid och som man kan bygga vidare på i kommande projekt utan att behöva "börja från noll" igen."

Några lyfter även exempel där projektet har skapat en långsiktig förändring, till exempel:

"Vi /har/ bidragit till att få in fler aktörer."

"Vi vet att målgruppen fortsatt arbeta efter vår inledande inspiration och insats."

"Att flera företag börjat använda återvunnen plast i sina produkter."

"Omställning mot mer cirkulär bygg och fastighetssektor"

Samverkan och samarbete är också något som lyfts i svaren och där de även ser att det i sin tur genererar till exempel nya projekt och andra samverkansaktiviteter.

"Ökat samarbete. Bättre förutsättningar för maritima företag. Framtidstro. Utveckling. Nystarter. Bättre samarbetsklimat."

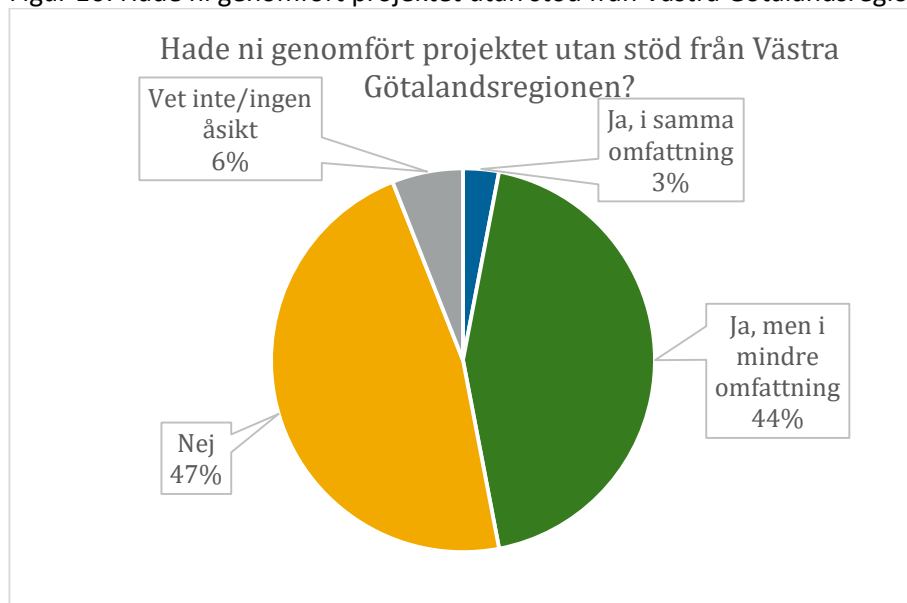
"Våra industripartners har fått en ökad överhörning, kunskapsöverföring och samverkan sinsemellan."

Samarbetet mellan RISE och flera delar inom VGR /.../ samt involverade företag och universitet har stärkts. Flera ansökningar om nya projekt har skrivits tillsammans med olika parter..."

4.9 Genomförts utan stöd

För att kunna visa på betydelsen av programmen berör en enkätfråga ifall projektet skulle ha genomförts även utan stöd. Det är 47 procent (74 respondenter) som anger att de inte hade kunnat genomföra projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen. Av de som svarar ja på frågan är det merparten (69 respondenter) som anger "Ja, men i mindre omfattning". Det skiljer sig något mellan de olika programmen, till exempel för Hållbara maritima näringar respektive Utbildning och arbetsmarknad svarar mer än hälften ja, helt eller delvis. För programmen Energi och bioinnovation, Hållbara transporter, KKN respektive SME var det tvärtom, det vill säga fler än hälften svarande nej på frågan. För programmet Livsmedel och gröna näringar var det hälften som svarade ja respektive nej.

Figur 16: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=157)

Beskrivningarna i de öppna svaren varierar. Flera lyfter omfattningen som avgörande och att de eventuellt skulle ha genomfört projektet i mindre omfattning utan VGR:s finansiering:

"Troligtvis hade omfattningen av projektet alltså genomförts i en mindre omfattning utan stöd från VGR"

Det finns även de som lyfter vikten av att VGR är finansiär och aktör i den typ av projekt som de driver:

"Kanske hade det gått att hitta andra pengar men närhet och flexibilitet som VGR uppvisar, är viktigt."

"Tydligt är att samarbetet med VGR är det, till min kännedom, starkaste möjliga samarbetet för projektet."

Utöver ovan är det några som bland annat beskriver att finansieringen möjliggör en kraftsamling, snabbar på genomförandet och att den typ av projekt som de driver kräver en finansiering:

"Klusterorganisationen behöver projektfinansiering för att rekrytera resurser för att driva och genomföra projekt."

"Stödet från VGR har använts till att koordinera detta stora, komplexa samverkansprojekt"

"Tid och pengar är ett måste för att nya idéer och projekt skall kunna starta"

4.10 Indikatorutfallet

I programbilagorna (1-12) återfinns tabeller med utfallet av använda indikatorer i de avslutade projekten per program. Överlag kan konstateras att utfallet i många fall ligger över eller i linje med förväntat utfall. I tabellen nedan återfinns indikatorerna även utifrån om de har använts i de olika programmen som ett mått på hur viktig indikatorn är för programmen. En kommentar kopplat till detta är att vi dock inte har vägt in om den används flera eller i något enstaka projekt. Vidare är detta VG2020s projektindikatorer vilket gör att andra indikator kan ha använts för enskilda projekt.

Tabell 2: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt

Indikatorer		Kvinnor	Män	Totalt*	Kvinnor	Män	Totalt*
	Antal prog	Förv.	Förv.	Förv.	Utfall	Utfall	Utfall
Antal privata eller offentliga företag och organisationer som samverkar	11	270	291	1923	353	499	2652
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt	10	7	6	211	10	9	278
Antal individer i kompetensutveckling	9	992	1135	2657	1730	1464	3596
Antal företag som får rådgivning	8	44	41	1916	82	60	2353
Antal företag som utvecklar produkter	7	3	3	181	17	36	267

Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	7	745	763	2058	1409	1653	4046
Antal individer som får rådgivning	5	128	128	526	366	165	743
Ökade arbetstillfällen	5	1	3	261	3	7	106
Antal affärsmodeller	4			23			25
Antal företag som får finansiering	4			159			116
Antal organisationer och företag som deltar i internationella Fol-program	4			80			91
Antal evenemang	3			66			74
Antal forskare som deltar i utbyte	3	10	10	36	23	23	71
Antal företag som genomför miljöförbättrande åtgärder	3			107			96
Antal företag som har påbörjat en exportsatsning	3	11	11	122	8	12	159
Antal innovations- och demonstrationsprojekt	3			12			13
Antal kronor i FoU-resurser (miljoner SEK)	3			336			823
Antal nya eller utvecklade produkter som har kommersialiserats	3	60	60	135	73	69	148
Antal nya företag	3			5			10
Antal test- och demonstrationsarenor	3			6			7
Antal besökare, publik och deltagare till evenemang (i tusental)	2	30,7	25,7	90,9	38,2	33,4	98,9
Antal företag och organisationer i kompetenshöjande aktiviteter	2			322	63	73	695
Antal nya nätverk eller samarbetsprojekt	2			17			20
Antal barn och unga (yngre än 18 år) som besöker, deltar eller är i publik i ett evenemang	1	500	500	3345	355	370	2420
Antal företag och organisationer som arbetar med kompetensförsörjning	1			74			70
Antal företag/ organisationer som deltar i frivilligarbete	1			4			3

Antal individer i praktik, examensarbete och mentorsplatser	1	34	34	68	24	36	60
Antal internationella FoU-samarbeten	1			3			5
Antal nya produkter som kommersialiseras	1			50			57
Antal nya/utvecklade varor, tjänster eller processer	1			6			6

I tabellen nedan framgår utfall av verksamheter i programmen Life Science, Entreprenörskap och nyföretagande, Utbildning och Arbetsmarknad, Maritima näringar och SME.

Tabell 3: Utfall 2017–2019 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet

Indikatorer		Kvinnor	Män	Totalt*	Kvinnor	Män	Totalt*
	prog	Förv.	Förv.	Förv.	Utfall	Utfall	Utfall
Antal individer i kompetensutvecklingsinsats	5	6776	3300	14176	5091	2832	13918
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar	3			1855			1895
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	2	3060	3420	6380	3986	4025	9153
Antal individer i examensarbete, praktik eller mentorsplats	2	84	86	170	94	65	159
Antal företag som får finansiering	2			1084			1306
Antal individer i praktik och examensarbete	2	12	13	240	13	6	177
Antal individer som får rådgivning	2	1476	1193	2 845	1695	1432	3 341
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt	2			55			65
Ökade arbetstillfällen	2	48	67	115	72	100	173
Antal företag som genomfört miljöförbättrande åtgärder	1			395			307
Antal företag som har påbörjat en exportsatsning	1			2			2
Antal företag som utvecklar produkter	1			52			120
Antal besökare (i tusental)	1	406,5	386,5	986,5	447,6	418,9	1 031,5
Antal evenemang	1			2			2
Antal företag som deltar i att utveckla nya eller befintliga varor, tjänster eller processer	1			30			32

Antal innovations- och demonstrationsprojekt	1						4
Antal miljoner kronor i FoU-resurser	1						3
Antal nya företag	1	174	169	374	213	197	432

5. Avslutande och sammanfattande kommentarer

5.1 Tolv program – stor variation

Programmen som ingår i utvärderingen ska ses som ”ett verktyg som anger inriktning och prioritering av insatser och stöd i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Programmen ska omfatta utvecklingsinsatser som bygger på samverkan för att lösa aktuella samhällsutmaningar och som på så sätt skapar möjlighet för hållbar regional utveckling.”

Ett program innebär en paketering av insatser och för alla, med undantag av det regionala serviceprogrammet, är det regionen som tagit initiativ till dokumentet. Det innebär ändå att det finns skillnader mellan de olika programmen när man pratar om syftet varför de togs fram och för vem. Likaså vad som ingår i programmet och vad genomförandet har skapat. I princip kan man säga att det var tolv olika program där olika kontexter spelar roll. En bild är att kriterierna för vad som ska ingå i program har varit otydliga.

Programmen togs fram i syfte att förklara ett sammanhang – men för vem?

Merparten av de intervjuade lyfter att det huvudsakliga syftet med programmet har handlat om att förklara mål, inriktning och vad regionen vill satsa på. Det finns undantag som framförallt verkar ligga i om man har haft ett annat styrdokument som bedömts vara tillräckligt detaljerat eller att det finns nationellt krav på att program skulle tas fram. En skillnad sedan är vem man vill förklara sammanhanget för. Är det för externa aktörer, till exempel projektsökande, andra samverkansaktörer inom området eller nationell nivå? Eller är det främst för att lyfta internt till politiken eller mot andra tjänstepersoner? Ofta handlar det om en mix av båda men samtidigt viktigt att ha med, då utformningen kan påverkas av detta och var man ska lägga huvudsaklig kraft på.

Det finns enligt enkätsvaren en stor kunskap om att man erhållit medel inom ett program, även om det finns några som inte är helt säkra på vilket program. Vad gäller kunskapen om programmen ligger i och för sig tyngdpunkt på god kännedom men samtidigt dryga 60 procent som svarade 3-5 på en 7-gradig skala.

Koppling till övergripande styrdokument – men på vilket sätt?

De tolv programmen kopplar alla an till VG2020. Då merparten av programmen är kopplade till regionutvecklingsnämnden är det inte förvånande och beviljade projekt främst ligger inom VG2020-områdena *Ett gott klimat för kreativitet och företagande* samt *Internationell konkurrenskraft genom kraftsamling på styrkeområden*. Sedan finns

koppling även till den regionala kulturstrategin till KKN-programmet och det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Hållbara transporter. Bilden som ges är att dessa övergripande styrdokument är på en något högre detaljnivå vilket gör att de egentligen kan vara tillräckliga. Programmet kan snarare här handla om att till exempel bereda ansökningar på samma grunder. I såväl programdokument som de årliga uppföljningsrapporterna anges att det finns koppling till VG2020. Men med undantag av något program som använt målen i VG2020 förklaras inte alltid på vilket sätt själva programmen bidrar – även om beslut av de enskilda projekten och verksamheterna kopplar till VG2020. Ett annat övergripande styrdokument som går in i flera av programmen är Klimat 2030 då fokusområden för denna är *Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster och Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler*.

Överlappning framförallt i de branschtunga kontra generella programmen

Överlappningar programmen emellan är något som diskuteras i utvärderingen. Den tydligaste överlappningen är mellan de mer branschspecifika och de mer generella programmen – i sig inte konstigt. Det finns flera exempel, under senaste tiden lyfts bland annat kompetensförsörjning av fordonsindustrin. En bild som ges av några är önskemålet att ge en bild över vad som satsats inom ett område. Det handlar då inte endast om projekten, utan önskemålet inbegriper att beskriva andra satsningar som påverkar området, till exempel verksamhetsbidrag, företagsstöd och även andra satsningar, till exempel deltagande i nätverk, påverkansarbete osv. I de årliga uppföljningarna har ambitionen varit att ge den bilden, men en aspekt att ha med sig är vad det är programmen skapar då dessa satsningar kanske ändå skulle äga rum. Detta under förutsättning att man ser programmet som ett verktyg (av flera) för utvecklingsinsatser för specifika målgrupper. Det finns här undantag där till exempel både verksamhetsbidrag och företagsstöd ingår som i SME-respektive Entreprenörskapsprogrammen. Likaså finns program där påverkansarbete är en del av ett insatsområde.

Det finns även andra överlappningar, särskilt nämns maritima programmet som går in i flera program såsom transporter, energi och bioinnovation samt livsmedel och gröna näringar. Bilden som ges är att man ofta löser detta internt och att det fungerar i stort sett bra. En ansökan kommer in och berör den fler program diskuteras det i vilket program den ska gå in. När det har funnits ett behov, till exempel för platsutveckling, har ett formaliserat samarbete skapats. Att det finns en överlappning lyfts som positivt av vissa för att man till exempel får in olika perspektiv, men det finns även de som lyfter att ju fler som är involverade desto mer tid tar handläggningen samt att olika programansvarig arbetar mot samma aktörer. Att arbeta ad hoc med överlappningar skulle kunna tyda på att den interna användningen är mest betydelsefull för dessa program – för det innebär att i vissa fall vet inte sökande till vilket programs mål som man ska bidra. Det skulle då även minska styrförmågan utifrån ett program som styrverktyg även om satsningarna ligger i linje med ett annat program.

Medelstilldelning – ensam som handläggare eller team

Antal projektbeslut och även medelstilldelning varierar stort mellan de tolv programmen. De flesta program har haft en löpande ansökningsprocess, men det finns exempel där delar av budgeten har använts för utlysningar.

Utifrån beviljade VGR-medel i genomsnitt per år har programmet utbildning och arbetsmarknad beviljat mest medel, följt av hållbara transporter. Minst projektmedel har tilldelats inom Regionalt Serviceprogram och Internationella FoI-samverkan. Det finns också en stor variation av projektens storlek utifrån beviljade VGR-medel. Variationen finns såväl mellan program som inom program.

Som en naturlig följd av programmens storlek, men även av att vissa program är nämndövergripande, så ser det även olika ut om man är en eller flera som arbetar med ett program. Det finns exempel på team som går över avdelningarna, till exempel det för platsutveckling som nämndes ovan, utifrån att behovet av en samsyn är betydelsefull. I andra fall finns team inom samma avdelning. Bilden är då att det både kan handla om de större programmen, men också att man har fokus på olika insatsområden (och därmed kanske målgrupper). Men det finns även exempel på programansvariga som arbetar förhållandevis ensam, som till exempel det maritima respektive internationella FoI-programmet.

Oavsett om arbetet sker i team eller ensamt visar enkätsvaren att handläggaren spelar en viktig roll i att sprida kännedom om programmet. På frågan i enkäten svarar 59 procent att det var via kontakt med handläggare som man fick kännedomen.

5.2 Programformen ett uppskattat arbetssätt

I intervjuerna med de programansvariga framgår flera upplevda fördelar med programmen som verktyg och ramverk för arbetet. Ett återkommande argument för att fortsätta med programformen är att det ger ett mandat och en tydlighet i kontakterna med beslutsfattare och externa aktörer. Genom programmet beskrivs kontexten för de prioriterade områdena, en detaljeringsgrad som anses behövas för att konkretisera skrivningarna i RUS:en. Även projektägarna är (enligt enkätsvaren) överlag nöjda med programformen, då hela 79 procent anser att det är ett bra sätt att organisera insatserna. Emellertid är det svårt att avgöra om det rör sig om nöjdhet med programmet i sig eller med möjligheten att söka stöd inom en viss bransch eller ett visst område. Även svarsfrekvensen på 38 procent kan förstås påverka utfallet samt att flera respondenter hörde av sig med frågor om vilket projekt enkäten avsåg.

Mervärdet av kommunikation

Programmen som kommunikativt verktyg verkar ha fungerat väl, då drygt 80 procent av projektägarna som besvarat enkäten känner till att stödet varit en del av det aktuella programmet. Dock finns en relativt stor variation – exempelvis är det 96 procent av projektägarna inom programmet för hållbara transporter som svarat ”Ja” på frågan, medan motsvarande andel för programmet hållbar energi är 36 procent. Återigen, svarsfrekvensen varierar mellan de olika programmen och det är rimligtvis så att de med kunskap om programmet haft större benägenhet att besvara enkäten. Totalt sett har merparten (57 procent) inte använt programmet som en del i att sprida information om projektet. Även här varierar andelen som svarat ”Nej” mellan 75 procent för Utbildning och arbetsmarknad och 47 procent för KKN.

På det stora hela är det en hög andel av projektägarna som under genomförandet varit i dialog med andra projektägare inom samma program. Detta trots att merparten av de programansvariga beskriver att de inte anordnat större gemensamma träffar. Snarare har överblickbarheten gjort att de kunnat se samband och potentiella synergier och således fört samman aktörer. Andel projektägare som anger att de haft dialog med aktörer inom samma program varierar mellan 74 procent (Maritima näringar) och 19 procent (Utbildning och arbetsmarknad). Detta är förstås beroende på hur branschspecifikt programmet är till sin karaktär och vilka upparbetade aktörskonstellationer som finns. Samordningsansvaret från VGR:s sida förefaller vara ett effektivt sätt att skapa dialog och lärande inom prioriterade områden.

Hög nöjdhet i kontakterna med VGR

Bland de projektägare som svarat på enkäten syns genomgående en hög nöjdhet med ansöknings- och rapporteringsprocess samt vägledningen från VGR. Särskilt tydligt är det i svaren från projektägare inom programmen för life science respektive livsmedel, där ca 80 procent menar att vägledningen i samband med ansökningsförfarandet varit ”mycket bra”. (Motsvarande andel totalt sett är 64 procent.) Av svaren framgår att det är de personliga kontakterna med VGR:s handläggare som värderas högt, delvis på grund av att blanketter och anvisningar är svåra att förstå. Det finns flera önskemål om förenkling, exempelvis digitala blanketter och samordning med större nationella finansiärer.

Rutinerna för ansökan och projektberedning är en väsentlig del av kommunikationen gentemot externa aktörer. Om flera insatsområden blir nämndöverskridande är det särskilt viktigt att VGR ger en samordnad information till aktörer inom prioriterade områden.

Tillgodoses behoven av tydlighet?

Sammanfattningsvis värdesätts programmen som verktyg, men tillämpas på något olika sätt – vilket knyter an till ovanstående resonemang om mottagare. Syftet beskrivs vara att tydliggöra kontexten för politiken, att skapa ett sammanhang för externa aktörer samt att ha ett väl definierat ramverk som regionutvecklare. Liknande resonemang återfanns redan i utvärderingen av fyra nämndövergripande handlingsprogram 2016 – betydelsen av att på ett pedagogiskt sätt synliggöra regionens prioriteringar. Där är en av slutsatserna att en tydligare kommunikation av programmen i än högre grad skulle kunna stimulera externa aktörer att utveckla lösningar på identifierade samhällsutmaningar.

Viktigt att diskutera framgent är om nuvarande programform tillgodoser behoven hos olika funktioner eller om det finns lämpligare sätt att organisera arbetet och kommunicera en helhetsbild av insatser (mer än projekten?) kopplad till ny RUS och övriga styrdokument.

5.3 Många goda insatser

I många fall är regionala utvecklingsinsatser långsiktiga och pågår under flera år, samt att de i många fall ingår i en kontext där projekten länkas samman eller bidrar med olika delar. Det finns exempel på förstudier som resulterar i projektbeslut som i vissa fall medfinansieras av regionen men i andra fall medfinansieras av någon annan. Till detta är det projektägare som även erhåller verksamhetsbidrag. Frågan var resultaten kopplas till är svårt ihop med att regionala utvecklingsinsatser påverkas både direkt och indirekt av omvärldsfaktorer. Så ska man visa på kontrafaktiska effekter är det än svårare och i vissa fall näst intill omöjligt. Även i utvärderingen av de nämndövergripande programmen 2016 lyfts svårigheten att tydligt fånga och beskriva resultat och effekter av den här typen av insatser. De lyfter svårigheten i att värdera den skillnad som insatserna gjort, vilket värdet

av denna är och hur de förhåller sig till kostnaderna. Samt att det handlar det ”delvis om ”tro” och ”intuition” när man talar om strukturella utvecklingsinsatser även om ett bättre uppföljningssystem skulle kunna öka möjligheterna att svara på frågor som ”vad ledde detta till?”.

En relevant projektportfölj

Merparten av programansvariga anser att man har en god projektportfölj som bidrar till målen. Här kan en viktig aspekt vara att vissa programansvariga ser sin del av ett program, till exempel ett särskilt insatsområde eller projekt kopplade till en specifik nämnd. Då målen som flertalet program har är av inriktningskaraktär innebär att det är svårt att säga om programmets insatser i form av förstudier, projekt och samverkansmiljöer har gjort tillräckligt. Samtidigt, finns det insatser inom ett programs insatsområde så har man förhoppningsvis kommit en bit på väg. I utvärderingen har vi inte analyserat enskilda projekts bidrag på programmets målsättning utan bygger analysen på intervjuerna och projektens svar i fall de anser sig bidra till den övergripande målsättningen. Och här är programansvariges bild att man når bra ut till projekt och aktörer även om det finns exempel där man ser att någon aktörsgrupp skulle kunna vara mer aktiv. I några fall lyfts även att det saknas en neutral aktör, liknande Science Park, som kan driva en fråga. Att då hitta en sådan aktör är något som man då har försökt arbeta med. I andra fall har man upplevt behov av fler insatser inom ett insatsområde och där finns exempel på att man då har skapat en utlysning. Detta ihop med att några lyfter att programmets tyngdpunkt över tid har ändrats, men att programmet i sig har varit tillräckligt flexibelt vilket gjort att det har varit hanterbart, ger en bild att programansvariga använder sig av programmen och arbetar mot dess mål samt är inlästa på sina områden. Även projektägarna som svarade på enkäten bedömer att de bidrar till målen i programmet. Det är även nästan i princip alla, med avslutat projekt, som anger att de helt och hållet eller delvis förväntas uppnå den målsättning som angavs i ansökan.

Det är även framöver, liksom det har varit i programmen, ett behov av att diskutera vilken möjlighet regionen har att påverka vissa områdets utveckling, till exempel transportområdet. Likaså i vilken utsträckning regionen ska styra för att få in olika aktörer och stimulera insatser inom vissa områden utifrån de resurser, både i form av tid och medel, som finns tillgängliga.

Många olika resultat – med fokus på samverkan och kompetenshöjning

En utgångspunkt i fråga om resultat handlar om huruvida projekten åstadkommit det man hade tänkt. På denna fråga svarar drygt 60 procent av de med avslutade projekt att man helt och hållet har nått den förväntade målsättningen som fanns i ansökan, medan drygt 35 procent anser delvis. Vad gäller bestående resultat som skapats är den sammanfattande bilden att samverkan och samarbete av olika slag är central. Det handlar om såväl att delta i olika nätverk men även att få till en optimal aktörskonstellation. Fokus på samverkan stöds även bland annat av indikator Tabellen där alla program har haft avslutade insatser som använt indikatorn *antalet privata och offentliga företag och organisationer som samverkar*.

Men projekten lyfts även ha skapat en roll kopplat till forskning och innovation, infrastruktur eller strategiska insatser såsom nya metoder och material. Även detta kan man säga ligger i linje med indikatorredovisningen där *antal nya metoder, verktyg och arbetssätt* har använts i insatser i tio av programmen. Därtill är även viktiga indikatorer sådana som rör kunskapsförmedling i form av såväl kompetensutveckling som rådgivning.

I enkäten lyfter 78 procent att man har bidragit till långsiktiga och bärkraftiga effekter, fyra procent svarar nej medan resterande svarar vet inte/ingen åsikt.

I utvärderingssammanhang talar man ofta om att ha en logik där tänkta aktiviteter kopplas till förväntat resultat som i sin tur kan kopplas till tänkta effekter. Sedan innebär det trots allt en svårighet i att veta om det är regionens medel som har påverkat en viss utveckling om ett projekts insats till exempel rör kompetensutveckling hos företag eller individer. Men de utvärderingar som har genomförts i programmen visar i mångt och mycket att positiva resultat har skapats. Till exempel utvärderingen av tre livsmedelssatsningar⁴ där satsningarnas bedömdes som förutsättningsskapande där livsmedelsföretagen genom ökad kunskap och fler kontakter ges möjlighet att utveckla sina verksamheter. Ett annat exempel är utvärderingen av Industriell Dynamik där mervärdena bland annat handlade om att företagen kom snabbare fram i sin utvecklingsprocess genom de råd och de kontakter med experter som ID initierat. I några utvärderingar har försök gjorts med att titta på de mer långsiktiga resultaten eller effekterna. Just vad gäller ID-företagen föreföll de ha en starkare omsättningstillväxt jämfört med en speglad kontrollgrupp. De företag som erhåller företagsstöd har följts några år efter utbetalt stöd just för att se dess utveckling. I andra satsningar är detta dock inte alltid möjligt eller i alla fall än svårare. Det gäller till exempel satsningar på insatser som handlar om att förändra attityder till exempel i entreprenörskap av ungdomar. Där behövs snarare en tydlig insatslogik där man kan finna stöd i forskning eller beprövad erfarenhet av liknande insatser.

Genomförts utan stöd

En aspekt för att visa på programmets betydelse ligger i frågan om projekten ändå skulle ha genomfört sin insats utan medel. Det är här 46 procent som anger att man inte skulle ha genomfört det utan VGR-medel. Resten svarar ja, men merparten av dessa svarar i mindre omfattning. Här lyfts bland annat kommentarer som att VGR en betydelse både utifrån sin flexibilitet men också att kunna samarbeta med. Det handlar även om att det behövs medel för att möjliggöra en kraftsamling samt snabba på genomförandet.

⁴ Utvärdering hos tre satsningar inom livsmedelsområdet, VGR Analys 2019:38. Genomförd av Oxford Research AB på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Bilaga 1-12 Programspecifika rapporter

Återfinns i separata bilagerapporter.

- Bilaga 1: Hållbar energi och bioinnovation 2017-2020
- Bilaga 2: Life Science 2017-2020
- Bilaga 3: Livsmedel och gröna näringar 2017-2020
- Bilaga 4: Hållbara transporter 2017-2020
- Bilaga 5: Cirkulärt mode och hållbara miljöer 2017-2020
- Bilaga 6: Hållbara maritima näringar 2016-2020
- Bilaga 7: Internationella forsknings- och innovationssamarbeten 2017-2020
- Bilaga 8: SME-programmet 2016-2020
- Bilaga 9: Regionalt serviceprogram 2014-2021
- Bilaga 10: Entreprenörskap och nyföretagande 2018-2020
- Bilaga 11: Kulturella och kreativa näringar 2018-2020
- Bilaga 12: Utbildning och arbetsmarknad 2018-2020

Bilaga 13: Enkät - analys

Program	Antal projekt	Mottog enkäten	Olevererbart	Antal svar	Andel svarande
Cirkulärt mode och hållbara miljöer	24	15	3	6	40%
Entreprenörskap och nyföretagande	23	17	3	8	47%
Hållbar energi och bioinnovation	54	35	8	14	40%
Hållbara maritima näringar	118	71	9	25	35%
Hållbara transporter	86	65	12	25	39%
Internationella forsknings- och innovationssamarbeten	18	16	-	4	25%
Kulturella och kreativa näringar	43	28	1	17	61%
Life Science	42	34	1	12	35%
Livsmedel och gröna näringar	47	21	3	10	48%
Regionalt serviceprogram	17	14	5	5	36%
Små- och medelstora företag	54	22	5	12	55%
Utbildning och arbetsmarknad	69	64	6	19	30%
Totalt	595	402	56	157	39%

Enkäten gick ut i tolv versioner (en för respektive program) då vi önskade få programspecifik information. Personuppgifterna togs från beslutet – oavsett om projektet var avslutat eller pågående. Projekt där koncernstab Regional utveckling är projektägare erhöll ingen enkät. Antal projekt är fler än de som fick enkäten då en person kan vara delaktig i flera projekt. I enkätens foljebrev bad vi de personer som hade flera projekt göra en sammanvägd bedömning. Vidare var det ett fåtal personer som hade projekt inom flera program. Vi gjorde då en bedömning utifrån projektens storlek och personen erhöll då det programmets enkät. Av 402 svarande var det 56 som kom tillbaka med felmeddelande. Det kan till exempel handla om att ansvarig för projektet inte längre arbetar i organisationen då projektet är avslutat. Enkäten var öppen under två veckor med en påminnelse. Vi valde att endast gå ut till projekt även om verksamhetsbidrag eller företagsstöd ingår i programmet.

Efter utskicket hörde flera projektägare av sig och var osäkra på varför de fått enkäten. Vissa av dem kände inte till att projektet varit en del av ett program och andra kunde inte avgöra vilket projekt som avsågs. Troligtvis var det fler än de som hörde av sig som var osäkra och därför inte besvarat enkäten. En del av projekten har varit avslutade sedan flera år tillbaka, vilket gör det svårt att minnas. Ytterligare en försvårande faktor är personalomsättningen i de stödmottagande organisationerna. Sammantaget finns den högsta svarsfrekvensen bland projektägarna inom KKN-programmet. Av de projektägare inom KKN som svarat på enkäten anger 94 procent att de känner till att deras projekt varit en del av programmet, jämfört med 80 procent totalt sett. Kännedomen om programmet och hur lång tid som passerat sedan projektavslut kan därmed ha påverkat svarsfrekvensen. Likväl kan kännedomen om programmet ha påverkat enkätsvaren i stort, då de med mest kunskap om programmet rimligtvis är överrepresenterade bland de som besvarat enkäten.

Bilaga 14: Sammanställning genomförda utvärderingar

Nedan återfinns en sammanställning över genomförda utvärderingar med bäring på aktuella program. Listan utgår från utvärderingar som är genomförda alternativt beställda av avdelning data och analys i dialog med koncernstab regional utveckling och kulturavdelning kultur. Alla utvärderingsrapporter finns tillgängliga på www.vgregion.se/analysportalen.

Program	Utvärderingar VGR
Hållbar energi och bioinnovation 2017-2020	• Programutvärdering Hållbar energi 2014-2016 (RUN 2016-01256). • Utvärdering av Biogas Väst (VRG Analys 2020:45)
Life Science 2017-2020	• Programutvärdering Life Science 2014-2016 (RUN 2016-01256).
Livsmedel och gröna näringar 2017-2020	• Programutvärdering Livsmedel och gröna näringar 2014-2016 (RUN 2016-01256). • Utvärdering av resultat hos målgruppen hos tre satsningar (Lokalproducerat i Väst, LivsmedelsAcceleratorn, Nordic Taste and Flavor Centre) inom livsmedelsområdet (VGR Analys 2019:38) • Utvärdering av satsningar inom hållbara offentliga måltider, VGR Analys 2020:44.
Hållbara transporter 2017-2020	• Utvärdering av Hållbara transporter 2014-2016 (RUN 2016-01256).
Cirkulärt mode och hållbara miljöer 2017-2020	• Utvärdering av Science Park Borås (VGR Analys 2019:42)
Hållbara maritima näringar 2016-2020	• Offshore Väst – en utvärdering av nytta, resultat och effekter (RUN 2018-00312) • SWEMARC – en utvärdering med fokus på de insatser som finansieras av VGR (RUN 2016-00602) • Utvärdering av Västerhavsveckan – en utvärdering av processer, resultat och framtiden (MN 2019-00045) • Att sjösätta en klustersatsning – En utvärdering av det maritima klustret i Västra Götaland (RUN 2016-01288)
Internationella Fol 2017-2020	• -
SME-programmet 2016-2020	• Industriell Dynamik, En utvärdering av resultat och effekter, (VGR Analys 2019:4) • Västra Götalands företagsstöd, uppföljning och effektanalys (årlig), Fördjupad uppföljning av företagsstöden 2020 (VGR Analys 2021:X) • LivsmedelsAcceleratorn (se Livsmedelsprogrammet) • Utvärdering av Science Park Borås (se Cirkulärt mode) • Utvärdering av Connect2Capital – en mötesplats för tillväxtföretag och investerare (VGR Analys 2020:16).
Regionalt Serviceprogram 2014-2020	• -

Entreprenörskap 2018-2020	• The winner takes it all? Utvärdering av affärsutvecklingstävlingar inom entreprenörskap och nyföretagande (VGR Analys 2019:16) • Ungt Entreprenörskap – Utvärdering av insatserna Framtidsfrön, Ung företagsamhet och Drivhuset, (VGR Analys 2019:21) • Västra Götalands företagsstöd, uppföljning och effektanalys (årlig), Fördjupad uppföljning av företagsstöden 2020 (VGR Analys 2021:X) • Effekttutvärdering av inkubatorstöd och såddfinansiering i Västra Götaland (RUN 2016-01480)
KKN 2018-2020	• Utvärdering av programmet för kulturella och kreativa näringar 2014-2016 (RUN 2017-00230)
Utbildning och arbetsmarknad 2018-2020	• Utvärdering av Validering Väst (VGR 2019:18)

2021-04-12

Dokumentnamn: Utvärdering av programmen för hållbar utveckling

Kontaktperson: Åsa Rydin Svenberg och Monica Emanuelsson, koncernavdelning data och analys

Du kan ladda ner fler exemplar på www.vgregion.se/analysporten

